

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, szeptember 16-án.

255. szám.

Éjféλι találkozás.

Sötét éjféli volt, mikor a gyász-kiséret eloltotta az utolsó fátylát és élesen csikorgott a zár a Burg-kápolna kapuján. A főudvarmestherczeg átvette a kulcsot, s most egy éjszakára élő embernek nincsen módjában a gondosan őrzött drága halott közelébe jutni. Senki emberfia nem férhet közelébe a nagy utról sietve jött koporsónak, amelyet holnap már elborít Európa minden virága. Rajta legfelül két óriás koszoru — a királyé és a magyar parlamenté. Csak ezt a kettőt teszik a koporsóra. Ausztria koszoruját nem tehetik rája, hiszen Ausztria ma nincsen. Parlament nélkül nincsen ország.

Csudás, áldott véletlen, hogy császárok, királyok virágajándokán kívül csak ezt a két koszorut tehetik Erzsébet királyasszonyunk koporsójára. Az isten akarhatta így, mert a halott is így akarta volna.

Már elkonditották régen az éjféli a fekete városban, hova a halott királyné tartotta utolsó bevonulását, mikor megtörtént a szomorú éjféli találkozás. A bánatos ősz király találkozására halott feleségével.

Mikor megjött a koporsó, mikor millió ember fogadta sirva, nem volt ott a király. Mikor százezrek zokogó

sorfala közt elvitték a császár palotájába, nem volt ott a király. Nem volt ott akkor se, mikor levették a fekete kocsirol és bevitték a fekete templomba, rátették a sötét ravatalra.

Mikor magára maradt halott nagyasszonyunk, akkor jött el a király. Az unokái támogatták jobbról-balról, hogy roskatag lábai bírják a súlyos fájdalmat, a nehéz bucsut.

Félóráig térdelt a koporsó lábainál az összetört ősz ember. Imádkozott és sirt. És sirt és imádkozott vele az egész családja ott benn a templomban és milliónyi népe szerte az országaiban. Ő ott ben, a nagy halottnál csak egyet siratott, az elvesztett jó hitvest. Mi, idekűnn, kettőt siratunk: királynénkat, akit elvégeztünk és királyunkat, akit sorvaszt a bánat.

A halottak nem tudnak semmit, nem éreznek semmit. De a jó Isten tudja, — csak ő láthat keresztül hármas érzekoporsókon, — az alvó királyasszony lehunytt pilláin vajjon nem jelent-e meg megint két drága gyöngy, két fényes könnycsepp ezen az éjféli találkozáson...

Az utolsó út.

Az a fekete vonat, mely tegnap reggel kilencz órakor elhagyta a nekünk örökre gyászos emlékezetű várost, most már Bécsben van. A királyné, aki min-

dig kerülte a föltünést, nem akadályozhatta meg, hogy utolsó útján ne ünnepeljék. Amerre a koporsót vivő vonat elhaladt, Genftől Bécsig, az egész nagy uton, minden állomáson várta a résztvevők nagy serege, hogy utóljára láthassa — hacsak koporsójában is — a magyar nemzet nagy halottját. Így jutott el a holt királyné a hazájába: fájdalom, köny és virágtenger között.

A szomorú utazásról a következő távirati tudósításokat kaptuk:

Buchs, szeptember 15.

A zürichi rendőrség azt az értesítést küldte ide táviró útján, hogy St.-Gallenből néhány ember eltűnt, aki anarchistákkal áll összeköttetésben. Az idevaló rendőrség ez értesítés következtében elzárta a pályaudvart és csak a hatóságok képviselőit és a meghívottakat bocsátották be. A pályaudvar előtt óriási néptömeg verődött össze. A vonat három percnyi időzés után folytatta útját.

Zürich, szeptember 15.

A halottvivő udvari vonat éjjel tizenegyedfél órakor Buchsbá érkezett. A pályaudvaron a román király és felesége, akik Ragatzból jöttek, továbbá Rohan herczeg várták és két nagy koszorut tettek a koporsóra. A vonat éjfélikor hagyta el az állomást. Mialatt a vonat az állomáson vesztegelt, az egész lichtensteini herczegségben szakadatlanul szóltak az összes harangok.

Innsbruck, szeptember 15.

A királyné tetemét szállító vonat ma reggel a menetrev szerint megállapított időben

Eukelin Erzsi.

A nemzetek olyanok, mint a gyerekek, jobban megérzik az ösztönükkel, hogy ki szereti őket — mintsem a tények által. És a szeretetért hálásabbak, mint a jótétemények egész sorozatáért.

Azonfelül a nemzeteket a maguk összeségében nem lehet bolonddá tenni a külső látszatokkal. A tudósok, az államférfiak, a mélylátású bölcsek csalódhatnak, de a tömegek soha. Mert emezek mélylátása valami liliputi dolog csak az ösztönök és érzetek fenséges erejéhez képest. A történetírás valóságosan favorizálta például szent Lászlót és Lajost, kidomborítva nagyságát, vitézségét, katonai bölcsességét, de hasztalan, a nép föléjük teszi a maga Mátyását és nem lehet vele disputálni. Mátyás a magyar nemzeti ragyogás megtestesülése, az igazságosság mintaképe. A historikus azt mondja erre: „Ez a hit onnan támadt a nép közt, mert Mátyás elfogatta Szilágyit és

ez tetszett a magyaroknak.“ Egyéb igazságot nem talál a historikus Mátyásnál. Sőt ez is egy igazságtalanság. Hasztalan beszéd. Amit a történetírók a maguk elemző tudományával lefaragnak Mátyásból, kit meglehetősen zsarnoknak festenek le, mert kipríselt az országot roppant adókkal, nagyralátó terveinek költségeire, azt a nép regékkel, legendákkal bőven kipótolja.

De hogy közelebbi példákkal éljünk, itt van a József nádor alakja. Az első Habsburg volt, akit a hivatalos vérű körök mint nagy magyarbarátot és nagy hazafit tüntettek fel úgy életében, mint halála után, de a nép, bár nagy eredményeket mutathatott fel e derék nádor, kivált a főváros emelése körül, nem akceptálta őt nagy magyarnak s még a temetési szertartás alatt megteremtette a maga ártatlan kis szatirját, mely szájról-szájra vándorolt sokkal sebesebben, mintha nyomtatva lett volna.

József nádor 1847-ben halt meg

január 13-án, az ország rendei hálásan emlékezve meg róla, törvénybe iktatták érdemeit. Ugyancsak azon a napon, midőn meghalt, meggyult a német színház, mely a mostani Haas-palota fundusán emelkedett s ebből csinálta meg a népies ötletesség a maga jellemző legendáját.

József nádor fölment az égbe — így szól a legenda — zörgetett a mennyország kapuján. Szent Péter előczammogott a kulcsokkal s nagyálmosan kérdé belülről:

— Ki zörög odakűnn?

— Én, József, Magyarország nádora, Eressz be, Péter.

— Hm. — mondá a szent elgondolkozva — ha a magyarok nádora, mondja meg, mi jót tett a magyarokkal?

— Bizony nem jut eszembe — felelte a palatinus.

— Hát akkor igen sajnálom, nem ereszhetem be.

A nádor-ispán lakke visszament a

erkesztett ide. A pályaudvar körül beláthatatlan néptömeg gyűlt össze. Amikor a vonat az állomáshoz közelített, a város valamennyi harangja megkondult és a pályaudvaron levő emberek levett kalappal várták a vonat megérkezését. Gyászruhába öltözött asszonyok rózsát hintettek a királyné koporsójára. A Perronon valamennyi lámpa égett és gyászfátyollal volt eltakarva. Ott voltak a helytartó, az összes hatóságok képviselői, az egyetem rektora és dékánja, a polgármester, a város képviselő-testületével, a tartományi fő és tartományi választmány, az arisztokrata hölgyek, valamennyien mély gyászban, a tábornokok és a tisztikar, a császárvadászok diszszáada és a Perronon túl hosszú sorban a vasúti alkalmazottak díszgyemruhában.

A vonat hét óra huszonkét perczkor robogott be a pályaudvarba és tíz perczre megállott. Elsőnek Berzeviczy altábornagy szállott ki belőle, utána Kufstein és Bellegarde grófok.

A tartományi főnök átadta Innsbruck város pompás koszoruját, mely babérkoronával van díszítve. A koszoru szalagján a következő felírás olvasható:

Innsbruck város — felejthetetlen császárnéjának.

Ritka módon szép Tirolnak pálmákból, liliumokból, fehér rózsákból és tubarózsákból összeállított koszoruja, melynek szalagján ez a felírás van:

Legjobban szeretett császárnéjának — Tirol tartomány.

Igen szép az alapítványi hölgyek babérból és virágokból való koszoruja is, amelynek szalagját a következő szavak díszítik:

„Legfelsőbb védőjüknök — az insbrucki alapítványi hölgyek.”

Ezekon kívül is még igen sok koszorut adtak át Berzeviczynek. Többek közt: a tartománygyűlés, a város-kereszt egylet és a nőegylet. Ezeket mind a nyolczadik kocsiába, az utolsóba tették, amely színiültig megtelt szebbnél szebb koszorúkkal. A Witen-alapítvány apátja és a pályaudvaron jelenlevő papok a koszorú-átadása után csendes imát mondtak.

A hölgyek letérdeltek és zokogtak a koporsó mellett s mikor a vonat lassu tempóban kigördült a pályaudvarból, az egész közönség imádkozott.

Hallein, szeptember 15.

Innsbrucktól idáig a legkisebb falunak legkisebb házá is gyászlöbögő leng. A harangok zúgnak, szomorú kongással hirdetik hegyről-hegyig, völgyből-völgybe, hogy a legjobb uralkodónó utolsó utját teszi most. Az emberek a vasúti töltések felé

igyekeznek, a pályaházba nem juthatnak be. Ott a csendőrség szigoruan zárta el minden utat. A vonat ide a legmélyebb csendben kevéssel délután két óra után robogott be és megállás nélkül tovább haladt.

Salzburg, szeptember 15.

Tíz perczrel három óra előtt érkezett meg az állomásra a halottas-vonat. Tíz perczig állt a vágányokon, mert gépet kellett váltani. A Perronon a polgári és katonai hatóság fejei jelentek meg. Az egyház képviselőiben Haller János dr. bühörös-püspök jött ki az egész káptalannal. A Rainer-ezred egy diszszáada is kivonult. A halottas-kocsi erkélye már egy lábnyi magasságban virágokkal van tele. Itt is rengeteg sok koszorút és virágot tettek le.

A várakozás Bécsben.

Bécs, szeptember 15.

(Este nyolcz óra.)

Benépesedtek az utcák. A nyugati pályaudvarhoz közel eső területek mind tele voltak emberekkel. Hisz tudta mindenki, hogy a királyné holtteste ma este a pályaudvarra érkezik. Különösen a Mariahilfer-strasse volt tele emberekkel. Ezen az uton nem lehetett megmozdulni sem. Fekete ruhás emberek egymás hátán: ez volt a Mariahilfer-strasse ma este a szürkülettől kezdve. A házak tele gyászlöbögőkkel, az üzletek zárva, a kirakatok csupa fekete tárgyakkal kirakva és fekete fátyollal bevonva. A villamos lámpák is mind gyászfátyollal voltak borítva.

Az osztrák főváros méltóan készült az elhunyt császárné és királyné fogadására és a sötét éjszaka csakugyan komor, fenséges keletet adott annak a megható, mély gyásznak, amely mindenütt nyilvánult. A nyugati pályaudvarhoz vezető ut, majdnem két kilométer hosszúságban, valóságos via doloris volt. Egészen a pályaudvar közvetlen közeléig ember ember hátán tolongott a katonai sorfal mögött, hogy utolsó Istenhözzádot mondjon az elhunyt uralkodónénak.

Az egész uton minden egyes ház tele volt aggátva fekete draperiával és a fekete löbögők valóságos erdőt képeztek az uton. Az utca népe emléktárgyakat hozott magával, képeket és virágokat szorongattak az emberek a kezökben. Az utca buskomorságát még emelte a gázcsovékból vastag sugarakban kiömlő gáz, amelynek kékes fénye bevilágította mindenütt az egész környékét.

Este nyolcz óratól kezdve egymásután változtak a képek az utcán. Mikor a közönség már alig tudott mozogni, akkor jött csak a katonaság, hogy sorfalat álljon a közönség között. A katonák-

nak csendőrok is segédkeztek ebben a munkában és elállták a belső utvonalat egész a nyugati pályaudvarig. Halkan, némán tettek a rendfontartó intézkedéseket.

A pályaudvaron.

Bécs, szeptember 15.

(Este kilencz óra.)

A nyugati vaspálya épületének környékét beláthatatlan embertömeg tartotta megszállva.

A fekete gyászt öltött pályaudvarban a négy sínpar közül az elsőt beborították deszkákkal, hogy több helyet teremtsenek azok számára, akiknek az indóházban szomorú kötelességüket kellett teljesíteniük. Az a térség, amelyen az udvari méltóságok állottak, világos színű szőnyegekkel volt borítva, de ezek fölé fekete szövetet terítettek.

A Perronról egy széles tölgyfa ajtón lehet bejutni a királyi váróterembe, amelyet ma valóságos kápolnává alakítottak át. Hatálmás fekete függönyök fődik el a két ajtószárnyat és teszik teljessé azt a szomorú képet, amelyet a váróterem nyújt. A díszítése előkelő és megható. Egyetlen egy darab van csak benn, amely nem visel gyászt: a plafond tetejéről lecsüngő csillár, amelynek villamos lámpái teljesen szabadon, a fekete fátyoltól meg nem tömpítve árasztják szét fényüket. A terem közepén hatalmas ravatal áll, melyet nehéz arany szövet főd. A szövétbe virágok vannak himezve. A katalak két oldalán három magas gyertya ég, mögötte ezüst feszület van felállítva. Jobbról három, balról pedig csak egy imázsamoly van elhelyezve, amelyek a papság és az udvari személyzet számára valók.

A falak be voltak borítva fekete lepelvel, amelynek komorságából élenken kiválik két szines címér: az egyik a bajor, a másik a Habsburg-ház családi címere.

Az utolsó órában.

Bécs, szeptember 15.

(Este tíz óra.)

Kilencz és fél tíz óra közt nagy mozgás volt az utcán, mert a király Schönbrunnból a Burgba hajtatott. Ott akarta bevárni királyi hitvese haltestét, hogy bucsút vegyen tőle.

A pályaudvarnak villamos lámpái fekete fátyollal borították. Ezek is emelik a kép sötétségét és komorságát.

A pályaudvar hallottas termében a fekete sas alatt a szavak láthatók:

ELISABETH IMPERATRIX AUSTRIAE
C MDCCLXXXVIII

földre, de néhány óra mulva ismét eljött és szörgötelt a kapun.

— Ki az? — dörmögte ismét szent Péter.

— József vagyok, a magyarok nádora. Eressz be, Péter!

— Tett-e valami jót a magyarokkal?

— Igenis, Péter. Felgyújtottam egy órával ezelőtt a német színházat és most már a németek is kénytelenek lesznek a magyar színházba járni.

Szent Péter kulcsai megcsikordultak és a mennyei kapu kitért:

— Tessék besétálni fenségednek.

József császár nem volt kedvelt a politikások előtt Magyarországon, de nem is lehetett. A nép azonban bármilyen távol állott is még akkor a trónoktól, mégis felismerte a jószívű és szabadgondolkodásu királyt, aki a szegénység igazait is szemmel tartotta és a halála után még negyven évvel se akarták elhinni, hogy meghalt volna, hanem, hogy a jezsuiták és a nagyurak tartják bezárva valami kastorban és, ki nem eresztik. Gyerekkoromban még magam is hallottam ezt a mesét. S életének ez az erőszakos meghosszabbítása a nép hitében többet ér száz szobornál.

V. Ferdinand iránt is jó szívvel volt az

ország, mert egy anekdotát ajándékozott neki. (Nem hiszem, hogy megtörtént volna). Egyszer a bécsi vásáron megvett, ugymond, három lovat, egy sovány gebét, egy kövér renyhe lovat és egyet, amelyik mind a két szőmbré vak volt. Kérdezi az apja, Ferencz császár:

— Hol vetted ezeket a nyomorult állatokot, fiám?

— A vásáron, felséges atyám.

— De hát hogy tudtal ilyen lovakat venni?

— Hogy lásd őket, atyám. Ez a sovány kihézzett ló a parasztság.

— Miket beszélsz, miket beszélsz?

— Ez a kövér, lomha, a nemesség.

— És ez a vak? kérde a császár mindinkább megütődve.

— Ez a vak te vagy, atyám.

Mindezek a reminiszienzeziák csak arra mutatnak, hogy a nép ismeri a maga embereit és megbecsüli őket, jóért jóval fizet s valami módját mindig kieszeli, hogy elismerésének kifejezést adjon.

De amióta áll a Habsburg-ház, még soha se övezett annyi költészet, olyan edes szeretet se királyt, se királynét — mint ezt a mostanit, aki a ravatalon fekszik.

Hogy miért van így? Az Isten tudja. Csak így van. Szeretjük és nem okoskodunk fölötte hogy miért. Tudjuk, hogy úgy van, ahogy mi hisszük, de miért van úgy, arra nem tudunk magyarázatot adni. Az ő piziny kezei szötték be az aranyzárlakat a mi állami életünkbe. Mikor, mikép? Nem tudjuk, nem is keressük. De annak úgy kell lenni, mert nem lehet máskép.

A hűség történettudós, aki megírja ennek a kornak az eseményeit, állig fogja megtalálni mákvetését a komoly adatokban és csodálkozni fog, miért imádták annyira a magyarok. Kutatni fog, mit is tett? Meg fogja találni azt a tömördek adomát, ami róla kering. Azok mind azt mutatják, hogy felénk huzott a szive. De hát az adomák nem források. A jó ég tudja, ki komponálta ezt, vagy azt. Találni fog tárczázikkeit, azoknak az írői is csak olyat tártak fel, ami hízélgő az olvasóknak. A tárczák se bizonyítanak. Azután jönnek a melegebb, bensőbb adatok, hogy egész környezete, udvartartása feltűnően csupa magyarokból állott, Nopcsa báró, Hunyadi gróf, Berzeviczy, Festetics grófné, Májlath grófné, Szatray grófné és Ferenczy kisasszony. Német embert lámpással se lehet találni a királyné körül. Ez már valami — de még az is lehet valóban. Aztán jön az az

Pontban tíz órakor robogott be a szomorú vonat, amely felséges asszonyunk holttestét hozta.

A fogadási szertartás az előre megállapított módon ment végbe a nyugati pályaudvarban.

Megérkezés.

Bécs, szeptember 15.

(Este 10 óra 30 percz.)

Pontban tíz órakor már messziről hallatszott a gyászvonat dübörgése. Egyik vágányon sem állott egyetlen egy vonat sem. A meghatározott időben szép csendesen begördült a pályaudvarba a különvonat. Elöl hat kocsi volt az udvari személyzet, a hetedikben a királyné holtteste. Már messziről feltűnt ez a kocsi számos koszorúval, amelyek az üvegablakokon átlátszottak. Az utána következő kocsi is egészen tele volt koszorúkkal, amelyeket Svájcban és Ausztriában hoztak a holt királyné elé.

Mikor a vonat megérkezett, már akkor jó ideje várakoztak a holttest fogadására kirendelt urak és hölgyek. Ott volt Liechtenstein herceg első főudvarmester, a szolgálattelvő két palotahölgy, a helyőrség tisztjei és katonai tisztviselői, az udvari papság, a hazaszállítás végett szükséges udvari kíséret és egy katonai disz-század zene nélkül.

Amint a vonat megérkezett, udvari komornyikok és udvari inasok kiemelték a koporsót a vasúti kocsiából. Ekkor hangzott az első hangos szó. A disz-századot vezető tiszt harsányan elkiáltotta magát:

— Links schaut!

— Habt Acht!

Amint a koporsót befelé vitték a váróterembe, a tisztek sorfalat álltak és a dobos a gyászfátyollal borított dobon a generalmarsot játszotta.

A koporsó mögött legelő a papság és egy udvari főbiztos ment; oldalt nyolcz nemes apród viaszfáklyákkal, hat arciére- és hat magyar testőr, nyolcz darabont-testőr és nyolcz testőrlovas a chargejaikkal. A koporsó mögött az első főudvarmester, a boldogult királyné főudvarmestere és főudvarmesternője, a két palotahölgy, a gyászoló udvarhölgyek és a két kamarás.

A koporsót aztán ravatalra helyezték. A testőrök és nemes apródok elfoglalták a részükre kijelölt állást, az udvartartás tagjai pedig a jobbra és balra fölállított imaszámolyok vonultak. Azután megtörtént a beszentelés.

Bevonulás a Hofburgba.

Bécs, szeptember 15.

(Éjjel tizenegy óra.)

Beszentelés után ugyanazzal a kísérettel, melylyel a kocsiából kihozták, a halottas kocsira

tették a koporsót. A menetben kocsin résztvevő személyek ezután beszállottak a számukra kijelölt kocsikba és a menet megindult.

Odalenn igen sok volt a tarka egyenruha, amely élénk ellentétben volt az általános fekete gyászzal, amelylyel mindenütt találkozott a szem, ahová csak nézett.

Festői látvány volt, mikor a hosszú, fekete menet végigvonult a fülhomályos utcákon. A menet élén két udvari lovász ment lámpásokkal, utánuk egy század lovasság, egy udvari fogatoló lóháton, egy kétfogatú udvari kocsi az udvari főbiztossal, egy kétfogatú négyülékes udvari kocsi a komornyikokkal, aztán megint egy udvari fogatoló lóháton, egy udvari biztos lóháton és még két udvari lovász lámpásokkal. A lámpás lovászok mögött egy hatfogatú négyülékes udvari kocsi a királyné udvarhölgyeivel és két kamarással, aztán még egy hatfogatú udvari kocsi a királyné főudvarmesternőjével és a két palotahölgygel, s egy harmadik hatfogatú kocsi az első főudvarmesterrel és a királyné főudvarmesterével. Mindahárom kocsi ajtóinál egy-egy udvari inas feszengett. A kocsik után két udvari lovász ment lámpásokkal és végre a hat fekete lőtől vont, feketével borított halottas kocsi.

A halottvivő kocsitól jobbra nyolcz darabont-testőr lépegetett, balra pedig nyolcz testőrlovas a chargejaikkal, továbbá minden oldalon hat-hat udvari inas és négy-négy udvari lovász pompás paripákon. Hat arciére- és hat magyar testőr egy-egy másodőrmeesterrel lóháton, két udvari lovász lámpásokkal, egy kétfogatú négyülékes kócsi a királyné kamarai személyzetével és egy szakasz lovasság rekesztették be a menetet.

Aki nem látta e pillanatban a népet, annak nem lehet fogalma arról a meghatottságról és szomorúságról, amely mindenkit elfogott. A nők zokogtak és a férfiak is megindultan nézték a szomorú menetet. Sötét éjszakán a legrejtelmesebb és legszentebb csöndben haladt tova az óriási tömeg a koporsó körül. A koporsó mellett haladó testőrök és fáklyavivők mintegy rémesség, borzadályossá tették a menetet. Valóságos misztikusnak mondható a szerencsétlen magyar királyné holttestének bevitele a Burgba.

Az őrségek, amelyek mellett a menet elvont, fegyverbe léptek és halkított módon végezték a szabályszerű tisztelgést. A papság és a menetbe be nem osztott többi személyek a legrövidebb uton hajtottak a Hofburgba, hogy még a menet megérkezése előtt oda érjenek.

Már éjfél felé járt az idő, amidőn a koporsó beért a Burgba.

A fogadtatás.

Bécs, szeptember 15.

(Éjjel 12 óra.)

Amikor a Burghoz ért a halottas kocsi, a nagyköveti lépcsőnél megállott, ahol Meyer Ferencz udvari plébános nagy segédlettel és a várkapitányság várták. Miután a holttestet itt is beszentelték, a „Hofburg templomba” vitték, ahol közszemlőre fogják tenni.

A koporsó beszállítása a következő szertartással történt. Elöl ment egy udvari biztos, utána egy udvari templomi segéd a kereszttel, az udvari ének- és zenekar a Misereret énekelve, az udvari és várpalotai lelkész a segédletével és egy udvari főbiztos.

Oldalt nyolcz nemes apród viaszfáklyákkal, hat arciére- és hat magyar testőr, nyolcz darabont-testőr és nyolcz lovas-testőr a chargejaikkal.

A koporsó mögött az első főudvarmester, Liechtenstein herceg haladt, továbbá a királyné főudvarmestere, a két palotahölgy, néhai ő felségének udvarhölgyei, a két kamarás, valamint a kíséret többi tagjai, a kik a templomban kétoldalt a padokban foglaltak helyet.

A viszontlátás.

Bécs, szeptember 15.

(Éjfélután egy óra.)

Mikor a koporsót felállították, a király, aki Schönbrunnból jött, a belsőtermekből kijött a templomba a királyi család tagjaival. Ott voltak ő felségén kívül: Ferencz Salvator főherceg, Mária Valéria főhercegnő, Lipót bajor herceg, Gizella bajor hercegnő, György bajor herceg és József Agost főherceg.

A király ő felsége és a királyi család valamennyi többi tagja imaszékeken foglaltak helyet. Ez volt az első szomorú viszontlátás.

A kíséret is bement a templomba.

A király láthatólag meg volt rendülve, mikor a koporsót meglátta, amelyen a két császári és királyi korona, a főhercegi korona, a csillagkereszt-rend jelvényei, egy pár fehér keztyű és legyező feküdtek fekete bársonyon. Az egészet bársonybaldachin fődte.

A katalak fekete posztóra van téve.

A ceremónia rendkívül rövid ideig tartott, mire Bellegarde gróf és Liechtenstein herceg magukhoz vették a koporsó kulcsait. Ezek után ő felsége a királyi család tagjai és

örökké emlékezetes levél, amelyben Deákot meghívja ebédre. Mikor jobbára ülteti az asztalnál, a hogy illik magyar asszonynak a vendégét, még ha király is a gazda s amint oda szól az öreg urhoz ebéd után:

— Nem kívánja látni a fiamat?

S mikor a fiatal trónörökös bevezeti, kipirult az arca a dicsékedéstől.

— Nagyon jól tette le a vizsgákat. Nagyon jól tudja a magyar történelmet. S aztán rámosolyog az öregre. — Szeretném, ha egy-két kérdést intézne hozzá.

Honnan tudta ő azt, hogy ezt így szokás falun a magyar házaknál ebéd után? A diákot behajszolják és a vendégbácsi megexaminálja. Olyan édes dolog ez, hogy mesebe illik.

És aztán aztán? Hát a lélekemelő jelenet, mikor ott térdepel néhány év múlva a ravatalánál. Egy osztrák császárné egy tekintetes ur ravatalánál. Még most is dörzsöljük a szemünket, hogy nem volt-e ez csak álom.

De ki győzné elsorolni mindazt, amin sebtében átszalad emlékezetünk. Egyenkint kis dolgok, némelyek jelentéktelenek, másoknak meg lehet találni a motívumait más irányban,

de együttvéve mint mozaikok megalkotják az ő hű képét — úgy, ahogy a szívünkbe véssődött.

Nem csalóka kép ez, nem káprázat. Nem a királyi személyek játéka, szeszélye; egy egész nemzet festette ezt a képet — azon nem ronthat senki, se idő, se mesteremberek. Ugy fog ő élni örökké, szépnek, fiatalnak, jónak, szelidnek, a magyarokhoz hozzásimulva, glóriával a fején. Költők fogják zengeni dicsőségét s emberöltők fognak mesélni róla és mindig szebb és szebb lesz és dicsőbb lesz a képzeletekben.

S eljönnek mi irántunk való vonzalmáról tanuskodni még ezer és ezer apró dolgok. Mert ez a vonzalom igaz volt.

Ma is egy gyermek jött e mellett tanuskodni megható módon.

Egy kedves gyermek, egy eleven, ötletes vidám leányka, az ő igazi hasonmása, aki egy fehér báránnyal szokott játszani a miramarei kastély udvarán a gyepen, aki egy öreg nagypapát szokott megnevettetni a pajkosságaival, egy jó nagypapát, akit királynak hívnak a többi emberek, ez a kislányka, akinek épen olyan szép tömött gesztenyeszin haja lesz, mint a mió a nagymamának volt, egy koszorút rendelt a nagymamának egy bécsi boltban. A

koszorút megcsinálták a mamzellek és kitétték a kirakatba azzal a felirattal, amita kis hercegisasszony rendelt:

Der treuen Großmutter

Ihre Enkelin

Erzsi.

És ez a koszoru-szalag sokat mond. Történelemben megirt adatok nem olyan világosak, nem olyan igazak, mint ez a csöppség, ez az egy szó. Oh istenem, ez az egy szó. Látjuk a nagymamát, ott, ahol nem királyné, ahol nincs pose, ahol nincs etikette, ahol nincs dinasztia-érdek, látjuk az unokájával a parkban és halljuk amint hívja: Du Erzsi! Komm her, Erzsi! Meg-megsimogatja a haját az ő német unokájának, de nem esik jól kimondania az Eliz nevet (melyet ő is viselt gyermekkorában), mert van egy név, mely egy rokonszenves nemzet nyelvén százszorta édesebb. És hangzik szerte a királyi parkban...

— Erzsi! Erzsi!

Mert a nagymama olyan furcsa, csak ezt a nevet szereti. Azért kellett a szép kis Erzherzognin Elisabethnek Erzsinek lenni a nagymama előtt.

De most már ez is berégződött. Most már utólszor az, azon a szalagon.

az udvar közt elhaladva, kiment a templomból.

Egynegyed egykor a király a király család tagjaival Schönbrunnba hajtatott.

A király.

Örömmel adtunk hirt mai számunkban a király kedélyállapotának javulásáról; megirtuk azt is, hogy ő felsége személyesen adta meg az utasításokat a temetés rendezésére s hogy a fejedelmi vendégek fogadtatásáról és ellátásáról is maga gondoskodik.

Az összes koronás vendégek között Vilmos császár látogatásának örül legjobban a király. Mikor meghallotta, hogy a császár nem küld képviselőt, hanem mindenáron személyesen akar megjelenni a temetésen, így szólt környezetéhez:

— Tudtam, hogy Vilmos császár a legbűségesebb barátom.

Bécs, szeptember 16.

A király ma délelőtt Kállay Bénit és Khuen-Héderváry grófot fogadta. Az előbbi Bosznia és Hercegovina, az utóbbi Horvátország mély részvétét és fájdalmát tolmácsolta. A király hálásan köszönte meg a megleghangusavakat, melyek vigaszul szolgálnak.

Fogadta továbbá Vaszary Kolos hercegprímást, Samassa egri érseket, Hettyey pécsi püspököt. Schlauch bíboros csak ma este érkezik meg.

Bécs, szeptember 15.

A temetés után Ischlbe utazik a király és két hónapot fog ott tölteni legmélyebb gyászban, csendes visszavonultságban. Gizella és Mária Valéria főhercegnők birták rá a királyt erre az elhatározásra, mert félnek, hogy az utóbbi napok izgalmai a király egészségi állapotában erősebb reakciót fognak előidézni.

Bécs, szeptember 15.

A király a temetésnél a szokástól eltérően nem kocsin, hanem gyalog megy a gyászkocsi után a svájci udvartól a kapuczinusok templomáig. Természetes, hogy a vendég-fejedelmek és az uralkodó-család tagjai szintén gyalog vesznek részt a menetben.

A temetés.

Bécs, szeptember 15.

A király ma a schönbrunni kastélyban fogadta Thun gróf miniszterelnököt. A temetésre ide érkező fejedelmi vendégek közül a német császár, a bajor régens-herceg, a szász király, a román király, Alexej nagyherceg és az olasz trónörökös a burgba, a többiek fogadóba szállnak. Az összes fejedelmi vendégek a hivatalos fogadás mellőzését kérték. A pályaudvaron csak a szolgálatokra kirendelt tisztek és saját diplomáciai képviselőik fogadják őket. A spanyol régens-királyné és a svéd királyi pár követségekkel képviselik magukat.

Bécs, szeptember 15.

Hornig Károly báró, aki közjogunk értelmében, mint veszprémi püspök a magyar királyné kancellárja, holnap reggel, a gyászmisék kezdete előtt beszenteli a királyasszony holttestét s ezután az első gyászmisét mondja az udvari kapuczinusok templomában a halott lelkiüdvéért.

A jövő héten a bécsi udvari kapuczinusok három ünnepélyes gyászmiséje lesz az elhunyt királyné lelkiüdvéért; a két első gyászmisét szentbeszéd előzi meg. Az első rekvizitumot (kedden) Gruscha Antal dr. bécsi bíboros-hercegérsek, a másodikat (szerdán) valószínűleg Vaszary Kolos bíboros-hercegprímás, a harmadikat Schönborn Ferencz prágai bíboros-hercegérsek fogja mondani. A szónokok Kick Klementin dr. udvari hitvánok és Schnabl Károly dr. udvari hitván lesznek.

Paris, szeptember 15.

Faure köztársasági elnököt és francia kormányt Erzsébet királyné temetésén marquis de Reverseaux bécsi francia nagykövet fogja képviselni. Reverseaux-t erre az alkalomra mint rendkívüli nagykövetet fogják akkreditálni és rendkívüli követséget rendelnek melléje, amelybe Faur-Bigues tábornokot, a 16-ik hadtest parancsnokát, Moreau fregatta-kapitányt és Bernay nagykövetségi titkárt küldték ki. E rendkívüli követség a köztársasági elnök nevében ezüst palmaágat, a kormány nevében pedig koszorút tesz a királyné koporsójára.

London, szeptember 15.

Derby grófja ma elutazott, hogy Keresztély schleswig-holsteini herceghez csatlakozzék, aki Viktória királynőt Erzsébet királyné temetésén képviselni fogja.

A fejedelmi vendégek.

Bécs, szeptember 16.

A temetésre eddig a következő fejedelmi vendégek jelentették be elfövetelüket:

Vilmos német császár,
Luitpold bajor régens-herceg,
Albert szász király,
Károly román király,
Sándor szerb király,
az orosz czár képviselőtében Alexis nagyherceg.

Umberto király képviselőtében Viktor Emánuel trónörökös,

az angol királynő képviselőtében a Cambridgei herceg,

Alfréd szász-kóburg-gothai herceg,
Vilmos Ernő szász-weimar-eisenachi nagyherceg,

Adolf Frigyes mecklenburg-strelitzi nagyherceg,

Frigyes badeni nagyherceg,
Vilmos hohenzollerni herceg és számos német herceg,

Faure francia köztársasági elnök, ugyazintén a walesi herceg megbízottak által képviselik magukat.

Vilma hollandi királynőt Pallandt fővadászmester,

Ernő Ágost és Thyra cumberlandi hercegnőt, továbbá

Mária hannoverai királynőt Klenc báró főlovászmester,

Ernő Lajos hesseni nagyherceget Mallahn báró tábornok,

Ernő lippe-biesterfeldi uralkodó herceget Bernhard gróf,

luxemburgi Adolf nagyherceget Hadeln báró főkamaras fogja képviselni.

A fejedelmi vendégek mint a király vendégei, részben a Burgban, részben a fogadókban fognak lakni.

A törvényhozás a temetésén.

Az országgyűlés mindkét Háza ülést tartott ma s mindkettő csupán azokkal a módoszatokkal foglalkozott, hogy miként képviseltesse magát felsége asszonyunk temetésén.

(A képviselőház ülése.)

A képviselőházban, ahol a Ház tagjai fekete ruhában jelentek meg, Szilágyi Dezső elnök talpig feketében ült az elnöki emelvényre és tette meg az indítványt, mely szerint a képviselőház koszorút helyez a királyné koporsójára. A koszorút küldöttség viszi föl Bécsbe s az maga helyezi a ravatalra. A küldöttséget nem választják, hanem a jelentkezőkből alakítja meg az elnök. Tagja lehet e küldöttségnek minden képviselő, aki ma estig a háznagyi hivatalban jelentkezik. A küldöttség tagjai holnap délután öt órákor gyűlnek össze és onnan indulnak a ravatalhoz.

Az elnök azután bejelent, hogy a miniszterelnök ezeket a részleteket közölte vele: A temetés délután négy órákor lesz a kapuczinusok templomában, ahol azonban csak a két Ház elnöksége lesz jelen, míg a törvényhozás tagjai a törvényhatóságok számára fentartott helyen fognak állani. Holnap-küldönvont viszi a képviselőket Bécsbe és üldönvont hozza őket vissza.

A Ház tagjai tudomásul vették az elnök közlését s az ülés ezzel véget ért.

(A főrendiház ülése.)

A főrendiház déli tizenkét órákor tartott ülést, melyen Károlyi Tibor gróf elnökölt.

Az elnök bejelentette, hogy az ülésnek csak egy tárgya van: a királyné 5 felsége temetése. A főrendiház küldöttségileg díszes koszorút helyez a ravatalra, melynek szalagján e fölírás lesz:

Magyarország főrendiháza — Erzsébet királynénak.

A főrendiház küldöttsége a koszorút délután hat órákor helyezi a ravatalra. Kéri az elnök a főrendeket, hogy a magyar minisztérium bécsi házában délután öt órákor gyülekezzenek össze, hogy onnan testületileg vonulhassanak a ravatalhoz. A temetés napján szintén a magyar minisztérium házában gyülekszik a küldöttség.

A templomban kevesen férnek el s így ott csak az elnökség foglal helyet. A többi főrend a törvényhatóságok számára fentartott helyen lesz.

A küldöttséget nem választás, hanem jelentkezés útján alakítják meg. A résztvevők ma estig jelentkezzenek a háznagyi hivatalban.

(Az Ugron-frakció.)

A függetlenségi párt Ugron-frakciója Bartha Miklóst, a párt mostani elnökét bizta meg a pártnak a temetésen való képviselőtével.

(A nemzeti párt.)

A királyné temetésén a nemzeti pártot Apponyi Albert gróf, Biró Lajos és Eszterházy Mihály gróf képviselik.

(A néppárt.)

A végtisztesség tételen a néppárt is képviselteti magát s erre ma délután Molnár János apát elnököt, Zichy János grófot, Major Ferenczet, Farkas Józsefet és Kálmán Károlyt kérte föl.

(A függetlenségi párt.)

A függetlenségi-párt ma a képviselőház ülése után a képviselőház egyik tanácstermében ülést tartott, melyen a magánügyei miatt távollevő Kossuth Ferencz helyett Győry Elek elnökölt. Az elnök előterjesztésére elhatározta a párt, hogy a királyné temetésére Győry Eleket, Brázay Kálmánt és Pichler Győzöt küldi Bécsbe.

Az országgyűlés küldöttségéhez, mely a ravatalra teszi a két Ház koszorút, a pénteken délután már Bécsben levő Fejérváry Géza báró, Perczel Dezső és Wlassics Gyula miniszterek szintén csatlakoznak.

A képviselőház háznagyi hivatalában a következő képviselők jelentették be a temetésen való részvételüket: Tisza Kálmán, Tisza István gróf, Hegedűs Sándor, Semsey László, Karácsonyi Jenő gróf, Molnár Antal, Dókus Ernő, Miklós Ödön, Perczel Béni, Bauszner Guidó, Rossival István, Babics József, Klóbusitzky János, Rónai János, Benke Gyula, Andrassy Gyula gróf, Andrassy Tivadar gróf, Bessenyei Ferencz, Pilchner Ferencz, Janicsary Lajos, Tolnai Lajos, Bethlen Balázs gróf, Szentivány Kálmán, továbbá Papp Samu dr., Wolfner Tivadar, Kabos Ferencz, Dániel Márton, Csávossy Béla, Teleki Sándor gróf, Teleki Géza gróf, Biró Lajos, Apponyi Albert gróf, Eszterházy Mihály gróf, Rohonczy Gida, Ragályi Lajos, Heltai Ferencz, Nagy Sándor, Beöthy Algernon, Jónás Ödön, Kőszeghy Sándor, Major Ferencz, Kobek István, Frey Ferencz, Kálmán Károly, Széll Kálmán, Zichy János gróf, Földváry Mihály, Kammerer Ernő, Gajary Ödön, Molnár János, Zsámbokréthy József, Szabó István, Szöcs Pál, Barcsay Domonkos.

Törvény a királyné érdemeiről.

A királyné érdemeit törvénybe iktató cikkek szövege ugyanaz, amelylyel Deák Ferencz érdemeit írták bele a törvénykönyvbe. A törvényben szó van a szoborról is, amelyre országos bizottság gyűjti az adományokat. Ennek a bizottságnak az ügyeit a miniszterelnök vezeti. Remélik, hogy vagy háromszáz-ezer forint össze fog gyűlni. Amely remény annál alaposabb, mert ma, a gyűjtés harmadik napján már több mint fele a kívánt összegnek gyűjtött van.

Requiem a királynéért.

Szombaton, a temetés első heti fordulóján, országos requiem lesz a budavári Mátyás-templomban, melyet Vaszary Kolos herceg-primás fog nagy segédlettel pontifikálni.

A gyilkos.

Természetes dolog, hogy a nagy gyász közepette a gyilkos személye is érdekli a világot. Ujában a következő táviratokat kaptuk róla:

Genf, szeptember 15.

Luccheni genfi lakásán, mely a rue des Alpes 16. számú házában van, házkutatást tartottak, mely alkalommal mindenféle jelentéktelen holmin kívül egy pár olyan pamfletre akadtak, amilyen zseboiban is találtak. A házfelügyelő egy gondosan összerakott iratcsomagra figyelmeztette a hatóság közegeit, amelyben az összes szicíliai Maffiaknak leírása, azonkívül a Fasci-összeesküvések, a Palermo és Messina közötti titkos forradalmi összeesküvések története, az 1892. évi messinai zendülés aktái és részletek az utóbbi években elkövetett anarchisztikus merényletekről című könyveket találtak. Az utóbbiból kitűnik, hogy a latin országokban levő valamennyi anarchisztikus összeesküvés a nagy Maffiának Palermóban levő központjából indul ki és onnan vezetettik.

Genf, szeptember 15.

A gyilkost a Sant-Antoin-fogház első emeletén, a 10. számú cellában őrzik. Levelet írt az arragoniai herceghez, akinél hosszú ideig mint lovász szolgált. E levélben fájdalmasan mondja el, hogy nem méltó többé az ő bizalmára, mert ocsmány büntetést követett el.

Egy másik levélben azt kéri az ügyészségtől, hogy a luzerni esküdtszék elé állítsák, amely halálra ítélné. Persze jól tudja, hogy ez lehetetlen. Hősieskedésével, úgy látszik, társainak akar imponálni.

Egyebekben jó dolga van. Naponta 560 gramm kenyeret, félliter tejeskávét, levest és főzeléket kap. Vasárnap és csütörtökön ehhez még 250 gramm hus járul.

London, szeptember 15.

A „Weekly Dispatck” feltűnést keltő cikkei közül, melyben azt mondja, hogy a királyné ellen elkövetett merényletet Londonban határozották ki. Néhány hét óta szokatlan élénkséget vettek észre a Tottenham-Court-Road közelében, ahol sok idegen klubhelyiség van. Ezek a klubok a fészkei, sőt valóságos menhelyei az anarchisták legveszedelmesebb fájának, akik nem álmodoznak, hanem cselekszenek, és Londonban adnak egymásnak találkat. A rendőrség figyelemmel kísérte őket és kifürkészte, hogy egynehányat külföldre küldtek „dolgozni”, még pedig azon határozott utasítással, hogy öljk meg a czárt és Vilma királynőt. Beható nyomozás után megtudták, hogy a gyilkossági tervek a Tottenham-Court-Roadban levő C. A. B. V. kezdetű klub szövi, mely nemrég nyolcz tagot küldött a kontinensre. Azt is kiderítették, hogy a négy legveszedelmesebb anarchista a kontinensre utazott és folytonos összeköttetésben áll a londoni központi bizottsággal.

Basel, szeptember 15.

A baseli „Allg. Ztg.” írja, hogy az osztrák és magyar lapok teljes joggal tesznek szemrehányást a szövetség ügyészségének. Mert ha az ügyészség szigorubban őriztette volna Lucchenit, akit a csendőrség veszedelmes anarchistának jelölt meg, a merényletet meg lehetett volna akadályozni.

Bern, szeptember 15.

Több svájci lap újra felveti a kérdést, hogy Lucchenit nem lehetne-e valamelyik kanton törvényei alapján kivégezni. Svájcz népe mindhangosabban követeli, hogy a gyilkos szörnyű vétkeért halállal bünhődjék. Végezzék ki Lucchenit ép úgy, mint 1884-ben kivégezték Kamarat és Stelmacher anarchistaikat, akik Eisert bécsi bankárt meggyilkolták.

Bern, szeptember 15.

A rendőrség két egyént tartóztatott le, aminek nagy fontosságot tulajdonítanak. A merénylet előtt való este egy Gualducci nevű ámbert tartóztatott le csavargás miatt. Ebben

az emberben később egy anarchista ismertek fel, aki Luccheni-nek néhány napon át szállást adott. Azt hiszik, hogy ő készítette a gyilkos rászóly nyelét. A nála talált papírok nem az ő iratai. A másik fogely Barboiti anarchista, akit azzal gyanúsítanak, hogy segédkezett Luccheninek. Mindkettőt Genfba szállították, mint Luccheni bűntársait.

Genf, szeptember 15.

Amikor Luccheni ma a vizsgálóbíró szobájából távozott, a jelenlévőket kézimozdulattal üdvözölte. Az elnök a személyazonosságára vonatkozó szokásos kérdéseket intézte hozzá. Luccheni francziául azt válaszolta, hogy nem ért francziául és tolmácsot kért. Az elfogatási parancsot a bíróság jóváhagyta és a vádlottat a rendőrségről a börtönbe szállították.

Budapest gyásza.

(A magyar nők gyásza.) Az országos nőképző-egyesület nagy országos alapítvány létrehozásán fáradozik, amelyet Erzsébet királynéről neveznének el. Ebben a tárgyban ma délelőtt az egyesület zöldfa-utcai házában gróf Teleky Sándorné elnöklése alatt értekezlet volt. Részt vett a tanácskozásban a főváros összes jótékony egyesülete s gróf Teleky Sándorné ajánlatára egyhangulag elfogadták az alapítvány eszméjét és bizottságot küldtek ki a szükséges előkészületek megtételére. A bizottság tagjaivá megválasztották gróf Teleky Sándornét, gróf Andrássy Aladárnét, gróf Károlyi Sándornét, gróf Károlyi Tibornét, Tisza Kálmánét, báró Bánffy Dezsőné, báró Dániel Ernőné, Wlassics Gyulánét, Darányi Ignácznét, Emich Gusztávnét, Lampel Józsefnét, Rudnay Józsefnét, Adler Antalnét, özvegy Herzl Antalnét, Neumann Arminnét, Károlyi Alajosnét, Kacziány Kálmánét, Hegedüs Sándornét, Jókai Mórt, Horváthy Nándort, Lánczy Leót, Weisz Bertholdot, Perczel Bényt, Emich Gusztávot, Hegedüs Sándort és Tabódy Józsefet. A kiküldött előkészítő bizottság a jövő héten megalakítja az országos bizottságot. Addig is a lapok útján felhívja a nagyközönséget, különösen a hölgyvilágot, hogy minden községben, városban bizottságot szervezzen s erről a központi bizottság elnökségét: gróf Teleky Sándornét értesítse. A felhívás megszövegezésére Jókai Mórt kéri föl. A királyné koporsójára minden budapesti jótékony egyesület koszorút küld. Az országos nőképző-egyesület koszorújának feliratát dr. Csiky Kálmán egyetemi tanár szövegezi.

(Az újságírók gyásza.) A Budapesti újságírók egyesületének választmánya ma délután Mikszáth Kálmán elnöklése alatt ülést tartott, hogy a királyné gyászos elhunyt felett részvételnek kifejezést adjon. A választmány Szatmári Mór indítványára a következő határozatot hozta:

A Budapesti újságírók egyesülete, áthatva attól a nagy csapástól, mely ő felsége Erzsébet királyasszonynak tragikus halálával a magyar nemzetet és ő felségét, a királyt érte, mely fájdalmának ad kifejezést.

A budapesti sajtó munkásai, mint a nemzeti közérzés hivatott tolmácsolói, a bekövetkezett szerencsétlenség megtudásának első pillanatától kezdve már sokszorosan kifejezték ugyan érzelmeiket és gondolataikat, mindazonáltal testületileg is részt akarnak venni a nemzeti gyászban, és testületileg is ki akarják fejezni az általuk teljes mértékben átértett veszesség fölött kesergő részvételüket az előtt, akit ez a veszesség a legközvetlenebbül érint.

E végből, mikor a budapesti újságírók egyesülete választmánya jegyzőkönyvébe iktatja fájdalmait, egyttal elnöke révén arra kéri Magyarországi miniszterelnökét, hogy a budapesti sajtó munkásainak mélyen átértett részvételét juttassa el ő felségéhez, a királyhoz.

Egyttal kimondta a választmány, hogy a nemzeti gyászra való tekintettel a lisaboni sajtókongresszuson hivatalosan nem vesz részt s erről a kongresszus elnökségét átiratban értesíti.

(Az országos gyászünnepe.) Hivatalos körök országos gyászünnepe terveznek a fővárosban. Az ünnep rendezése ügyében Mannheimer Gusztáv főeszművész memorandumot terjesztett Bánffy Dezső báró miniszterelnökhez, Márkus József főpolgármesterhez és Halmos János polgármesterhez. A művész

a Gellért-hegy ormán, vagy a főváros egyik terén tervezi az ünnepélyt, melyben részt venne a főváros közönsége és az ország népe. Az ünnep est-homályban folynék le és impozáns gyászmenettel lenne egybekötve. De ezen a terven kívül más terv is fölmerült. Ezek fölött a kormány és a főváros fog dönteni. Az általános nézet az, hogy a királyné emlékére okvetlenül rendezni kell egy nagy-szabású gyászünnepeket, amelyen a magyar nép méltó módon fejezhessen ki fájdalmas gyászát és részvétét.

(A nemzeti muzeum gyásza.) A magyar nemzeti muzeum igazgatósága ma délben gyűlést tartott, amelyen Szalay Imre miniszteri tanácsos igazgató elnökölt. Az igazgatóság tagjai gyászruhában jelentek meg s Szalay Imre igazgató a következő beszédet mondotta:

„Ama szomorú alkalomból, amely engem is időnként hazaszóltatott, kártem önként, tisztelt uraim, a mai rendkívüli igazgatósági ülésre. Mely gyászba borulva állja körül az ország Erzsébet királyné ravatalát s a tör, amelylyel egy orgyilkos a legnemesebb szív dobbanását örökre megállította, minden magyar ember szívén fájdalmasan átnyílal, hisz a monarchiának különösen a magyar fele az, amely e földi angyal őszinte szeretetének és határozott szöszözlésének oly nagyon sokat köszönhet alkotmánya visszaállításá körül. Felséges urunk és apostoli királyunk megmérhetetlen gyászából alattvalói hűséggel kérjük ki részünket s kérjük a Mindenhatót, adjon királyunknak erőt e borzasztó csapás elviselésére hű népei igaz, őszinte részvételében, majdan vigaszt gyermekükben és unokáiban népei boldogításában. Mi pedig, kik felejtethetetlen királynékat az utolsó években már csak mint a legmélyebb anyai fájdalom gyászoló martírját ismertük, őriztük meg örökre áldott emléket s helyezzük eléje szerényen, de őszinte fájdalmas szívvel az érdem bábér-, a vértanuság pálmá- s az örök béke olajágát. Isten nyugosztalja felejthetetlen királynékat s vigasztalja főséges királyunkat. Javaslom: hogy a magyar nemzeti muzeum igazgatósági ülése 1. jegyzőkönyvileg adjon kifejezést gyászos fájdalmának; 2. hódolatteljes részvételnek a trón számolyához juttatása iránt megfelelő módon intézkedjék; 3. javasolja a vallás- és közoktatási miniszternek, kegyeskedjék Erzsébet királyné mellszobrát is a haza nagyjainak muzeumi szoborgyűjteménye számára elkészíttetni, amely szoborgyűjteményben már megvan Mária Terézia királyné mellszobra is, mint akinek emléket mi magyarok hasonlóképpen külön kegyeletes halálával őriztük; 4. az országos gyász jeléül a temetés napján az összes osztályok zárva tartassanak; 5. a nemzeti muzeum tisztviselői, mint államtisztviselők és a muzeumi épület külsőleg is kifejezésre juttatják magukon a gyászt: a muzeumi hivatalos kiadványok hat hónapon át gyászpecsét alatt adassanak ki s a muzeum tudományos kiadványainak számai is addig gyászkerethen jelennek meg.

Az igazgatóság egyhangulag elfogadta a javaslatot s az értekezlet ezzel bevégeződött.

(A vörös-kereszt gyásza.) A vörös-kereszt-egyesület választmányának küldöttsége, amely az egyesületet a temetésen Csokonics Endre gróf vezetése alatt képviseli, szombaton délelőtt fejezi ki az összes vörös-kereszt-egyletek nevében fájdalmát Lajos Viktor főherceg védnökhelyettes előtt, kérve, hogy azt a trón számolyához juttassa. A küldöttség pénteken délután helyezi a ravatalra az egyesület háromszalagos pálmakoszorúját, melynek felirata a következő:

Legfőbb Védasszonyának legmélyebb hódolattal — A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egylete.

A küldöttséghez Horvát-Szlavonország részéről Pejacsevich László gróf elnök csatlakozik.

Az egyesület az összes főkegyeleinek Csokonics Endre gróf elnök és Schwartz Ottó dr. főgondnok-helyettes aláírásával a következő körlevelet intézte:

Megdöbbenősen terjedt el a hazában a le-sújtó hír, hogy ő császári és királyi felségnek, Erzsébet királynénak; Magyarországi nagyaszonnyának s egyesületünk legfőbb védasszonyának drága életét egy orgyilkos kéz kioltotta.

A vörös-kereszt-egyesület megalakulását, fejlődését s jelen virágzó állapotát első sorban azon legmagasabb pártfogásnak köszönhetjük, mely mint éltető napsugár a trónról áradt reánk.

A felséges asszony áldott szívének s minden nemesért rajongó lelkének sugallatát követve, min-

dig laukadatlan figyelemmel kísérte működésünket s az alakuló közgyűlésünkön elhangzott megszós szavai örökre emlékeztetnek és leszakalkotók maradnak egyesületünk történetében.

A milliók szívében felkeltett fájdalmas érzéseket kétszeresen érezzük mi, akik a megdicsőültben legfőbb védőnk és legmagasabb pártfogónkat vesztettük el. A váratlan csapás behatása alatt a központi választmány rendkívüli ülést tartott, melynek intézkedéseit, a nagy halott iránt megnyilatkozó kegyeleténél irányadóul tekinteni sziveskedjék.

Különös figyelmébe ajánljuk a szoborra való gyűjtés eszméjét. A magyar társadalom e tekintetben lojális tradícióhoz híven járt el, amidőn a kegyeletes eszmelet testet adott s örömlünkben s bánatunkban felemelő lesz reánk nézve ha a forrón szeretett királynénkat, ki nemes szívének minden dobogásával az ő hálás magyar nemzetének élt, késő utódokra átszállandó szobor alakjában márványban megörökítve láthatjuk.

A megdicsőült iránti szeretetteljes tiszteletünk így nyer méltó kifejezést, ha az országos mozgalomhoz mi is csatlakozunk s megtört lelki királynénkat saját szívére bizonyára a balzsam hatásával van igaz bensőnk e kegyeletes megnyilvánulása.

A körlevél végül a gyűjtésre vonatkozó intézkedést tartalmaz. Az egyesület hat havi gyászt öltvén, az egyesületi ápolónak ez idő alatt bal-karjukon, az egyesületi szolgák, valamint az Erzsébet-kórház szolgálói sapkájukon gyászfátyolt viselnek. Az egyesület összes épületein a gyászlobogók harmincz napig maradnak. A hivatalos levelezés gyászszegélyű papíron történik. A felséges asszony lelkiüdvéért az Erzsébet-kórház kápolnájában szeptember 17-én, szombaton, gyászmise lesz.

(A Chevra Kadisa.) A pesti Chevra kadisa izraelita szent-egylet előjárósága Ehrlich Mózes elnöklése alatt tartott mai ülésén elhatározta, hogy a királyné halála miatt való fájdalomnak jegyzőkönyvében ad kifejezést, a királyhoz részvét-feliratot intéz, a királyné lelkiüdvéért a gyászéven keresztül a templomokban emlékmécszet éget és a kaddis imákat végezteti. A temetés után követő héten ötszáz forintot oszt ki a szegények között. A királyné emlékére Erzsébet királyné alapítvány címén huszonötezerkoronás alapítványt alkot oly rendeltetéssel, hogy az egyesület ennek kamatait, örök időken át a királyné halála napján szegények között osztassa ki.

(A bérkocsisok gyásza.) A budapesti bérkocsisok ipartestülete elhatározta, hogy a temetés napján az összes bérkocsikon egész nap égve tartatja a lámpásokat s azokat bevonatja gyászfátyollal.

(A szabadkőművesek.) A magyarországi szimbolikus nagypáholyok rendkívüli ülésre egybegyűlt szövetségtanácsa egyhangulag a következőket határozta a nagy nemzeti gyászeset alkalmából:

1. Erzsébet királyasszonynak, a fejedelmi és női erények ideáljának, Magyarország védő anyjának elhunytá fölétt fájdalomát és osztatlan gyászát a magyarországi szabadkőműveseknek jegyzőkönyvébe igtatja.

2. A nagymestert felkéri, hogy a magyarországi szabadkőművesek mely alattalói hódolatát, törhetetlen hűségét és igaz szívből fakadó meleg részvétét a trón számolya előtt alkalmas módon tolmácsolja.

3. Az elhunyt nagymester emlékére e hónap 21-én szertartásos gyászmunkát tart s erre a nagypáholy védelme alatt dolgozó összes páholyokat, valamint a külföldi nagypáholyok képviselőit meghívja.

4. A székes fővárosban emelendő szobor költségeihez a nagypáholy kétezer koronával járul és felhatalmazza a nagymestert, hogy ezt az összeget azonnal folyósítsa.

(A nemzeti szövetség gyásza.) Az országos nemzeti szövetség a királyhoz úgy a maga, mint a vidéki szövetségek nevében részvétiratot intéz, a ravatalra koszorút helyeztet, a királyné szobrára saját tagjai körében gyűjtést indít, a vidéki alakuló közgyűléseket október hó 2-áig elhalasztja s tagjai harmincz napig gyászt viselnek. A koszorút dr. Kriváchy Géza viszi Bécsbe.

(A képzőművészeti társulat.) Az országos képzőművészeti társulat választmánya ma délután Andrássy Tivadar gróf elnöklése alatt rendkívüli

ülést tartott. Az elnök indítványára elhatározták, hogy a társulat legmélyebb fájdalomának jegyzőkönyvébe ad kifejezést, megbizsa az elnökséget, hogy részvétét a miniszterelnökség útján a trón számolya elé juttassa, a királynénak Budapesten felellítandó szobrának költségeire ezer forintot ad s végül, hogy már most felajánlja a legkészségebb támogatását annak a fórumnak, amely majdan a szobor kivételével meg lesz bízva.

(A turisták részvéte.) A budapesti hegyvidéki turista egyesület elhatározta, hogy a királynénak, mint a Svábhegy legnagyobb kedvelőjének, emléket jegyzőkönyvében örökíti meg, az egyesület részvétét a király elé juttatja, továbbá, hogy a Szechenyi-hegy tetőjén levő gloriét felhuzatja a fekete zászlót és harmincz napig ott hagyja, végül, hogy a királyasszony emléksobrának költségeihez száz forinttal járul.

(A számvevőszék gyásza.) Az állami számvevőszék rendkívüli tanácsulást tartott, melyen Rakovszky István elnök rámutatott azon megrendítő csapásra, amely a királyt és nemzetünket érte. A következő határozatokat hozták:

1. Az állami számvevőszék legmélyebb fájdalomának és részvétének jegyzőkönyvében ad kifejezést és ezt a jegyzőkönyvet a miniszterelnöknek azon kérelemmel küldi meg, hogy annak alapján a számvevőszék érzelmeit ő felsége előtt tolmácsolni sziveskedjék.

2. A temetés napján a hivatalos működése szünetel.

3. A gyászlobogó a számvevőszék épületén a gyász tartamára kifüggesztetik.

4. A hivatalos levelezések a gyászdő egész tartama alatt gyászkeretben és gyászpecséttel adnak ki.

5. A boldogult királyasszonyunk szobrára megindult országos gyűjtéshez hozzájárul s ezt Rakovszky István elnök 200 forinttal és Dárday Sándor alelnök 100 forinttal kezdette meg.

(Az erdészeti egyesület.) Az országos erdészeti egyesület választmánya ma délután Soltz Gyula elnöklése alatt tartott ülésén elhatározta, hogy az egyesület részvétét a miniszterelnök útján tolmácsolatja a trón előtt, a szobor költségeihez ezer koronával járul, az erdőtiszték leányárvái számára létesített pénzalapot huszezer koronára emeli, s az egyesület házában egy hónapig fenn tartja a gyászlobogót.

(A déli vasút részvéte.) A császári és királyi szabadalmazott déli vasút igazgatótanácsa Chlumetzky báró elnöklése alatt elhatározta, hogy a királyné halála fölött való részvétét jegyzőkönyvébe igtatja és fölkérte az elnököt, hogy a társulat részvétét alkalmas módon juttassa a trón elé.

(Száz ezer korona jótékonyozásra.) Az első leánykiházasítási egylet választmánya ma délután rendkívüli ülést tartott, amelyen az igazgatóság a következő előterjesztést tette:

Tisztelt választmány! Drága halottak pótolhatatlan vesztesége feletti fájdalom és gyász nem fejezhető ki kegyeletesebben, mint a jótékonyaság művei által, midőn szűkölködő embertársainkat segítjük és méltó alkotásokkal, melyek az elhunytak nemes intenczióinak megfelelnek. Mennél nagyobb azonban a bennünket lesújtó fájdalom, annál nagyobb legyen az emberszeretet műve és annál méltóbb legyen az alkotás, melyet a drága halott emlékének szentelünk. Ezen örök igazsághoz híven, fájdalom, nem vagyunk képesek oly indítványokat önknek előterjeszteni, melyek elfogadásával bánatunk nagysága kellően kifejezve lenne, azon mély fájdalom és gyász, mely imádott védasszonyunk Erzsébet királyné hirtelen bekövetkezett halála fölött dicsőségesen uralkodó felséges királyunk és vele együtt minden magyar ember szívét eltölti. Amit mi azonban szerény körünkben megdicsőült patronánk emlékének magasztalására és megörökítésére tehetünk, mindazt meg akarjuk valósítani és ez érzelmeiktől áthatva előterjesztjük önöknek, tisztelt választmány, következő indítványainkat és ajánljuk azok elfogadását: 1. Az intézet épületein a legmélyebb gyásztartama alatt harmincz napig gyászlobogók lengjenek. 2. Isenben boldogult Erzsébet királynénk szobrára 400 korona adományoztassék. 3. A súlyos veszteség feletti bánat közepette intézetünk összes tagjainak határtalan szeretetét és tiszteletét kegyeletesen és állandóan kifejezni óhajtván, évente a megdicsőült királyné halálának évfordulóján 100.000 korona értékű 4 százalékos kamatait, vagyis

évente 4000 korona szegény leányok kiházasítására fog fordítani, mely segélyezésnél elszegényedett egyleti tagok és volt tagok előnyben részesülnek. A segélyezésben részesülők névjegyzéke a székes főváros főpolgármestere útján évente tudomásvétel végett a nagyméltóságú magyar királyi belügyminiszteriumhoz felterjesztendő. 4. Az „Első Leánykiházasítási Egylet“ m. sz., mely 36 évi fennállása óta közhasznú működését folytatja, ezentul megdicsőült Erzsébet királynénk nevével viselje és az intézet czime: Erzsébet királyné“ első gyermek-biztosító intézet legyen. 5. Megdicsőült királynénk neve használhatóságának engedélyezése legfelsőbb helyen kérelmezendő. 6. E határozatok végrehajtásával az igazgatóság bizatlik meg.

Az elfogadott indítványt legközelebb a közgyűlés elé terjesztik.

A kassai püspök körlevele.

Bubics Zsigmond kassai püspök a királyné elhunytá alkalmából hosszabb pásztorlevelet intéz egyházmegyéje hívő közönségéhez. A levél, melyet a püspöki megye minden plébánia-templomában a szószékéről fognak felolvasni, a 7-ik zsoltár szavait viseli homlokán.

„Mint a nap megmarad az ő neve és áldott legyen az ő neve mindörökké.“

A püspök bevezetésül megindító szavakkal emlékezik meg a gyászos esetről, azután így bucsuztatja a felséges halottat:

Azon sok idegen vérből származó fejedelmi nők közül, kik kilencz századon keresztül az Árpádok trónján ültek, ő benne testestül meg leginkább a nemzeti magyar királyné eszménye; ő volt az, ki inkább érzett egyet nemzetünkkel, mint bármelyik elődje, ki úgy gondolkodott, úgy cselekedett, mint igaz magyar királynéhoz illent, ki részt vett minden örömlünkben, részt minden bánatunkban, kinek szemeiben majd az együttörvendezés, majd az együttérzett fájdalom könnyei csillogtak meg. S oh, a magyar nemzet tudta is méltányolni ezeket a hol édes, hol fájdalmas drága könyveket, hálás volt érettük, szegény és gazdag, hatalmas és gyenge, agg es ifju, férfi és nő úgy lelkesedett a magyar királynéért, mint talán soha még nép a maga fejedelmi asszonyáért.

És most vége mindezen lelkesedésnek, mindezen örvendezésnek, mert halálos gyász költözött be a mi szíveinkbe. Nem fogjuk többé az ő kedves, szelid, szép arcuzatát látni, nem az ő minden asszonyi hájban pompázó királynői alakját, nem fogjuk hallani édesen csengő magyar szavát, mert ő már nincs többé, elvétetett benne a mi apostoli koronánknak legszebb disze, legtisztább ékesége. Most már csak a halottak birodalmába járhatunk el, ha hozzá akarunk közeledni s oda is legtöbbször csak gondolatban és érzésben, hogy kisírjuk szívünk könnyeit az ő eltávozásán.

És ha már minket oly fájdalmasan lesújt ezen végtet borzasztó hatalma, mit szóljunk szeretett királyunkról, kit legérzékenyebben érint ez az újabb csapás? Ki benne a szerető hitvest, élte gondjainak megosztóját, gyermekeinek anyját vesztette. Oh, van-e ir ennek a fájdalmas veszteségnek elviselésére? Mi volna képes az ő sebzett szívét meggyógyítani, az ő nagy, az ő hős lelkének fájdalmát megnyihíteni? Mi sokat, nagyon sokat vesztettünk királynénk halálával, de felséges urunk még többet, még nagyobbat!

És most hozzád fohászokodunk Mindenható Isten, kegyes Atyánk!

Nagy a mi bánatunk és fájdalmunk, mi édes Istenünk, hogy ily csapással látogattál meg minket, mert mi Benne nem csupán a szeretett fejedelmi asszonyt, jó királynénkat, hanem jó anyánkat, védő szellemünket, nemzetünk megvigasztalóját, sok bajának orvoslóját vesztettük el. Ki fogja megnyihíteni a mi fájdalmunkat, letörölni a mi szemünk könnyeit, ki fogja nekünk pótolni azt, amit ő benne vesztettünk? Egyedül Te vagy erre képes, örök, mindenható Isten, miért is Előted megalázódva, porba hullva esedezünk. Hozzád kiáltunk, kérve, add meg a megdicsőült nemes léleknek, ki annyit szenvedett itt a földön, ott fenn a te szent angyalaid és dicsőült szenteid között az örök boldogsá-

got; adj nekünk, kiket az ő elvesztése sújtott, vigasztalást e nagy fájdalomban; adj a mi szeretett jó királyunknak, kit valóban hasonlónak tettél a fájdalom férfához, aki a sok csapást, mely az ő nemes lelkét érte, oly nagy, oly keresztényi erővel és megnyugvással viseli, erőt, hogy ezt a legújabb, legszomorítóbb csapást és veszteséget elviselhesse és erős maradjon az ő hite, az ő reménye, az ő szeretete, adj enyhet és vigaszt mindazoknak, kiket a vérség édes kötelékei fűztek a mi kedves, drága halottunkhoz; add, hogy az örök világosság fényeskedjék neki! Amen.

A püspök a lelkészkező papsághoz külön rendeletet intézett, amelyben az összes templomokban két gyászszertartást (egyiket a tanulmányosság számára), istentisztelet után közös imádkozást, az ifjuság számára gyászbeszédet és három napon át külön esti harangozást rendel.

A vidék gyásza.

(Pest vármegye részvéte.)

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye köztörvényhatósági bizottságának ma délelőtt a megyeháza dísztermében rendkívüli gyászgyűlése volt. A terem és a karzat is tele volt. Mindenki gyászruhában jelent meg.

Beniczky Ferencz valóságos belső titkos tanácsos, főispán, elnök pontban tizenegy órakor nyitotta meg a gyűlést, meghatottan jelentve a csapást, amely a nemzetet érte.

Beniczky Lajos alispán mondott ezután emlékbeszédet a királynőről.

„Hiába minden kétkedés, minden remény — mondotta a többek között a gyászeset rövid vázolatán. — Aldozat lett ő, aki mindenkiért mindent áldozott, aki mindig csak jót tett s nem vétett senkinek. Keserű csapása a sorsnak! Hát a végzet könyvből a kiérdemelt jutalmak lapja ki maradt? Vagy a jók jutalma csak szenvedés és kárbozot? Ő neki, a szeretett és imádott királynénak kellett martirhalállal kimulnia, kiért népe milliói háfázsolozsmákat küldtek az eget urához s te, jó Uram! — bocsáss meg és világosítsd fel a halandó gyermeked értelmét, mely nem bírja felfogni mindenható akaratomnak bölcsességét! ... Elhallgatott a szív, nem dobog többé; öröme és szenvedése el van temelve, de emléke él és élni fog örökké, mert az a szív oly nagy volt, hogy népei iránt érzett szeretetéből mindenkiére jutott egy-egy dobbanás. Oh, boldogult királynénk, mi minden völtél te nekünk? Biztató reményünk, vezető csillagunk; vigasztaló harmateppek voltak a te örömkönyeid összetört szabadságunk avarán; ez örömkönyvedet a hódoló Pest vármegye küldöttei előtt hullattad, midőn először léptél e hon földére s Visegrád mellett fogadott hűséges alattvalóid serege.

A te munkád volt, hogy a király megértette nemzetét s a nemzet királyát s visszaadta a királyt nemzetének s a nemzetet a királynak.

És midőn zengzetes anyanyelvünkön megszólaltál, midőn dalában és költészetében e népet megismeréd, e nemzet rajongó szeretetét biztosítottad magadnak, mely most mély bánatában keserű könyvet hullat ravatalod felett.

A királyné Pest vármegyében otthonát találta föl és ha bánat nyomta lelkét, ide jött, itt keresett vigaszt, ha családi örömei közt akart pihenni, miniket keresett föl.

S most mindennek vége! Bármennyire szeretettük is, bármily imádatlalt vettük is őt körül, ő itt hagyott, elköltözött, betelthetetlen mélységes űrt hagyva a szivekben. Gődöllő és kies vidéked, márdárdaltól zengő berkeid, nem fogjátok őt többé látni: ő többé vissza nem érkezik!”

Földváry Miklós országgyűlési képviselő azt az indítványt tette, hogy az alispán beszédét egész terjedelmében vegyék jegyzőkönyvbe és kinyomatva küldjék meg az összes bizottsági tagoknak. Indítványozta ezenkívül, hogy a vármegye fájdalmának jegyzőkönyvileg adjanak kifejezést s intézzenek a királyhoz részvétíratot.

Földváry indítványait egyhangulag elfogadták s aztán Fazekas Gusztáv főjegyző terjesztette elő a följírt szöveget a következőkben:

Felséges Császár és Apostoli király!
Legkegyelmesebb Urunk!

Mint a sebes tüzláng, melyet midőn nagy erővel kitört száguldó szelek vesznek szárnyaikra, vagy mint a rohanó folyam, mely gátjait szétépeve aik földre ért, oly gyorsan és váratlanul jött a kétségbeesztő szívfacsaró hír, hogy felséged angyali jóságú hitestársa, a mi drága nemtőnk, vigasztaló szentünk, aki felé egy egész nemzet igazi szere-

tete ragyogott fényességgel és melegséggel, gyalázatos orgyilkosság áldozata lett.

Nemzet és király keserveikben összeforrva, mélyen megrendült szívvel állják körül azt a ravatalt, mely egy áldott jó szív porhüvelyét takarja, mert a felséged könyveiben, mélységes fájdalmában, mindnyájan osztozunk, e koporsó körül egyetlen nagy család az egész nemzet s felséged vesztesége mindnyájunké, kesergése közös velünk.

Vajha amiben így milliók osztoznak, lecsökkenhetne, megenyhülhetne a még oly mérhetlen fájdalom is.

Leírhatatlan keserűség, kipótolhatatlan veszteség érte felségedet, mert minden bánat öröme fordítható az életben, de egy jó házastárs üresen maradt helyét az emberi szívben nincs többé, aki kipótolja. Egy jó házastárs koporsója felett hullatott könyvetek nincs kéz e földön, mely többé letörölje. Sirunk egy örömvirág lehervadásán, bár ahelyett más nyílhatik; de az elveszett jó feleség többé vissza nem adatik, s annak vesztesége miatti keserűség árja a szívből soha ki nem apad.

De kimondhatatlan a nemzet vesztesége is, mert ő volt a mi jóságos örangyalunk, akinél jobban nem ismerte, nem szerette ezt a nemzetet, huzgöbbsen nem óhajtott boldogságát, nagyobb örömmel nem kísérte sikereit senki e világban, mert szív volt ő a mi szívünkben és lélek a lelkünkben, örömünk az ő boldogsága, bánata a mi szomorúságunk.

Elesve, elcsüggedve, nehéz szívvel tekintünk arra a ravatalra, mely mellett az egész nemzet égető fájdalma és felséged, ami jóságos királyunk áll s mely mellett újra éreznie kell a sorscsapás kegyetlen megpróbáltatását; de nyujtson vigaszt e kétségbeesztő helyzetben a mindenség urának változhatatlan akaratában való megnyugvás és az, hogy egy egész vele gyászoló és könyező nemzet fohászja száll az ég felé, hogy enyhülést kérjen nagy királya számára Isten kegyelméből, kiapadhatatlan jóságából.

Azon reményben, hogy az embert érő bánatok mélységes tengerének zugása közben is meghallja felséged népeinek áldást kérő fohászkiáltásait és megérzi népei szeretetének vigasztaló hatásait.

Hódoló tisztelettel maradunk

Császári és királyi felségednek
hű alattvalói:

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közönsége:

Beniczky Ferencz, Beniczky Lajos,
val. belső titkos tanácsos, alispán,
főispán.

Az előterjesztett följírt szöveget egyhangulag elfogadták.

Végül az elnöklő főispán a következő indítványokat terjesztette elő:

1. Szavazzon meg a közgyűlés Erzsébet királyné szobrára kétezer forintot;
2. Intézzon lelkes fölszólítást a vármegye lakosságához a szoborra való adakozás végett;
3. Használjanak a vármegye összes hivatalaiban hat hónapig az iratokon gyászkeretet;
4. A királyné temetésén a vármegyét öt tagból álló küldöttség képviselje.

Az indítványokat egyhangulag elfogadták s a közgyűlés ezzel végződött.

Zombor, szeptember 15.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülésében elhatározta, hogy a királyhoz részvétíratot intéz.

Ujpest, szeptember 15.

Huszonhárom ujpesti kör elnökei gyűltek tegnap este értekezletre össze. Darvas Béla indítványára elhatározták, hogy vasárnap gyász-körmenetet rendeznek. Előreláthatólag tizezer ember fog részt venni a körmenetben. A gyászmenet alatt a gyászfátyollal bevont utcálapok égni fognak. Az egybegyűlt közönség előtt Mártonffy Imre fog emlékbeszédet mondani.

Szekely-Udvarhely, szeptember 15.

A vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott. Elhatározták, hogy a királyhoz részvétíratot intézzenek, a királyné temetésén pedig küldöttségileg képviseltetik magukat.

Szabadka, szeptember 15.

Ma városi rendkívüli közgyűlés volt, melyen a királyné Budapesten felállítandó szobrára ezer koronát szavaztak meg.

Eperjes, szeptember 15.

A sárosmegyei általános népvonulók egyesülete közgyűlésén elhatározták, hogy növendékeikkel a királyné nevenapján minden évben gyászünnepélyt rendeznek. Az eperjesi izraelita hitközség főkéri a kultuszminisztert, hogy mély fájdalmát a trón előtt toluácsolja.

Csiksztereda, szeptember 15.

A vármegye közigazgatási bizottsága ma Mikó Bálint főispán elnöklése alatt tartotta ülését. A közigazgatási bizottság felkérte a főispánt, hogy a vármegye közönségének részvétét a belügyminiszter útján a király tudomására juttassa.

Kaposvár, szeptember 15.

A vármegye állandó választmánya ma délután tartott ülésében elhatározta, hogy a holnapi közgyűlés elé terjeszti elfogadásra a királyhoz intézendő részvétíratot, küldöttség kiküldetésére és a királyné szobrához tizezer koronával való hozzájárulást tartalmazó javaslatot. A királynénak a gyűlésteremben felállítandó mellszobrára ötezer koronát javasol megszavazni az állandó választmány.

Nyiregyháza, szeptember 15.

Szabolcs vármegye törvényhatósága ma Feilitsch Berthold báró főispán elnöklése alatt gyászgyűlést tartott. A főispán megható beszéde nyitotta meg a közgyűlést. Indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy a vármegye részvétíratot intéz a királyhoz, a temetésre küldöttséget küld. A királyné szobrára ezer forintot szavazott meg a közgyűlés. Ugyancsak a főispán indítványára határozta el a közgyűlés, hogy a Bessenyei-szobor leleplezési ünnepét elhalasztja. A közgyűlés után a törvényhatósági bizottság tagjai testületileg a templomba vonultak gyászistentiszteletre.

Nagy-Kanizsa, szeptember 15.

Nagy-Kanizsa képviselőtestülete ma rendkívüli közgyűlést tartott, melyet Vecsey Zsigmond polgármester nyitott meg nagyszabású emlékbeszéddel. Ezután a közgyűlést felfüggesztették és a képviselőtestület a szent-Ferencz-rendiek templomába vonult, hol Nith Norbert tartományfőnök pontifikált. Míse után a közgyűlés elhatározta, hogy a miniszterelnök útján a királyhoz részvétíratot intéz, a királyné arcképét a gyűlésterem számára megfesteti s a város főterét Erzsébet-térnek nevezi el. Az országos szoborhoz szintén hozzájárulnak. A város levelezéséhez hat hónapig fekete pecsétet használnak.

Jászladány, szeptember 15.

A képviselőtestület rendkívüli ülésében minden zenét és vigalmat betiltott. A harangok mindennap háromszor megszólalnak.

Lőcse, szeptember 15.

Szepes vármegye mai közgyűlésén elhatározták, hogy a királyné emlékét jegyzőkönyvileg megörökítik, temetésére küldöttséget menesztnek és a királyhoz részvétíratot intézzenek.

Arad, szeptember 15.

Aradmegyét a temetésén Bohus Zsigmond, Vásárhelyi Béla és Wittman János fogják képviselni.

Az aradi kereskedelmi kamara Kristyory János elnöklésével rendkívüli ülést tartott. Elhatározták, hogy Erzsébet királyasszony nevét viselő kereskedelmi és ipari természetű országos alapot létesítsenek. Az ösztöndíjra a maga részéről tíz éven át háromszáz forintot szavazott meg a közgyűlés.

Nagy-Enyed, szeptember 15.

Nagy-Enyed városa mai rendkívüli közgyűlésén a királyné szobrára száz forintot szavaztak meg.

Losonc, szeptember 15.

Losonc városa a temetésre Wagner Sándor polgármestert és Kovács Ferencz tanácsnokot küldi ki.

Kaposvár, szeptember 15.

Somogy vármegyét a temetésén Tallián főispán, Maár alispán és Tallián Dénes báró fogják képviselni.

Nagyvárad, szeptember 15.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága ma rendkívüli közgyűlést tartott Beöthy László főispán elnöklésével. A királyné szobrára ezer forintot szavazott meg.

A bibari evangélikus református egyházmegye ma tartotta őszi közgyűlését Ritook Zsigmond főgondnok és Szabó Károly esperes elnöklése alatt. Az esperes megnyitó imájában mély fájdalommal emlékezett meg a királyné elhunytáról.

Fiume, szeptember 15.

A kormányzósg bármincz napos gyászt rendelt el. A zsidó hitközség előljárósága ma tartott ülésén elhatározta, hogy szeptember tizadikán, a királyné halála napján minden évben gyászünnepet ül s istentiszteletet tart a királynéért.

Debreczen, szeptember 15.

Debreczen város a temetésén Simonffy Imre polgármester, Komlóssy Arthur főjegyző és egy bizottsági tag fogják képviselni. Hajdu vármegyét pedig Degenfeld József gróf főispán, Rásó Gyula alispán és egy bizottsági tag. A kereskedelmi társulat és a kereskedelmi és iparkamara 500—500 koronát adnak a királyné szobrára.

Szentos, szeptember 15.

A vármegye törvényhatósági bizottságának mai közgyűlésén a főispán rendkívül szép és meleg hangú emlékbeszédet mondott a királynéről.

Brassó, szeptember 15.

Brassó vármegye törvényhatósági bizottsága a királyné halála alkalmából ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen Maurer Mihály főispán megható szavakkal emlékezett meg arról a nagy veszteségről, amely a nemzetet a királyné elhunytával érte. A főispán vezetése alatt Bécsbe utazó küldöttségbe Jekel Frigyes alispánt, Alésius Oszkár helyettes polgármestert és Puscariu József ügyvédet választotta meg. Nagy meghotránkozást keltett az oláhok között is Muresianu oláh népevezér azon tapintatlan eljárása, melylyel a királyhoz intézendő részvétfelirat felolvasása után nemzetiségi vitát akart provokálni, kifogásolván a szövegben előforduló „nemzet” kifejezést és „népek” kifejezéssel akarva azt helyettesíteni. A főispán sajnálatát fejezte ki, hogy Muresianu e kiválóan gyászos alkalmat sem kiméli, és tapintatos eljárásával elejét vette a vitának. Maurer Mihály főispán 100 forintot adott a királyné szobrára.

A külföld részvéte.

München, szeptember 15.

Luitpold régens-herceg, aki a hegyekből ma délben visszatért Münchenbe, holnap este különvonaton Bécsbe utazik. A régens-herceg elrendelte, hogy Erzsébet királyné temetéseig valamennyi állami épületen félárbocra szegezve maradjanak a zászlók és utasította Crailsheim báró miniszterelnököt, hogy az osztrák-magyar követség vezetésével megbízott Braun báró követségi tanácsosnál legőszintébb és legbensőbb részvételnek adjon kifejezést.

Sófia, szeptember 15.

A kormány rendeletére az itteni katolikus templomban szombaton requiemet tartanak Erzsébet királyné ő felségeért.

Sofia, szeptember 15.

A philippopolisi és sofiai katolikus püspök, Mouini bíbornok a királyhoz meleg hangú részvétfeliratot intézett. Az itteni osztrák-magyar kolónia uralkodó-jubileumi bizottsága elhatározta, hogy a királyné koporsójára koszorút küld és a sofiai katolikus templomban márvány-emléktáblát helyez el latinnyelvű felirattal.

Bukarest, szeptember 15.

Az osztrák-magyar nagykövetségnél kitett részvételen magasrangú tiszték, előkelő polgárok és nagyszámú osztrák és magyar alattvalók kondoleáltak. A katolikus templomban szombaton gyászistentisztelet lesz. Az olasz kolónia tagjait rendkívül leverte az, hogy a gyilkos olasz ember.

Pétervár, szeptember 15.

Az osztrák-magyar nagykövetség szombaton a katolikus szent Katalin templomban ünnepies rékvémet tartat Erzsébet királyné ő felségeért.

Az anarchia.

Európának balkáni sarkaiban, avagy tán némely nyugatabbra eső tájain is, azzal szokás gúnyolni a politikai adminisztrációt, hogy lanya, negligens és a közmondásos tüzet csak akkor veszi észre, mikor már a feje fölött ég. Az anarchia most, úgy látszik, generalizálja ezt a helyi szabályt: azok az anarchista-ellenes akciók, amelyeket a genfi gyásznap óta az európai szárazföld minden tájkáról jelennek, azt bizonyítják, hogy a társadalom legigazibb érdekeiről tulajdonképen mindenütt csak másodsorban szokott megemlékezni a politikai adminisztráció.

Luccheni gaz törének kellett megvillanni, hogy az európai kormányok az anarchistákat kellő figyelmükre méltassák. Most azután egymásután vesszük a híreket brüsseli, lausannei, fiumei, budapesti, magyarországi anarchistákról, azoknak szorgalmas üldözteséről, a veszedelemről, melyet végül megláttak a nemzetközi Árgus-zemek. A békés polgár, aki a praeventív rendőri szolgálat fogalmát az egyetemről, meg az újságcikkekből régen ismeri, nagyot sóhajt ez általános sürgős-forgásra és sok sikert kíván az államoknak, hogy ő maga is nyugodtabb lehessen tűzhelyénél.

De azért el nem nyomhatja azt a csön-des kritikát, hogy ugyanezt már Ravachol és Caserio után is meg lehetett volna cselekedni.

A mai anarchista-ügyekről ezeket táviratozzák:

Brüssel, szeptember 15.

A rendőrség tegnap az északi pályaudvaron letartóztatott egy Michiel nevű anarchistát, aki Lucchenit éltette és eközben törrel hadonázott.

Fiume, szeptember 15.

A tegnap letartóztatott anarchista adóíztet felüggesztették állásától. A rendőrség még ma haza toloncolja szülővárosába, Triestbe.

Róma, szeptember 15.

Tegnapról mára következő éjjel háromszáznegyven elfogatás történt. Hir szerint Luccheni csakugyan csak eszköze volt egy nagyobb bandának, amely valószínűleg Milanoig is kiterjesztette összeköttetéseit. Luccheni a Palermoban állomásozó lovasezred egyik katonájának küldött egy csomag papirost, amelyet „Corriera de la Sera” című lap gyanánt adott föl, dacára annak, hogy anarchista iratok voltak benne. Katonátságát fegyelmi eljárás alá vették és egy büntetési századhoz tették át. Más ezredek katonái szintén kaptak a postán anarchista iratokat, de azonnal átadták felebbvalóiknak, akik a rendőrségnek küldték át az iratokat. Különösen három katonát nagyon gyanuba vettek anarchista üzemek miatt. A hadtestparancsnokok ezekre az üzemekre figyelmeztették a svájci hatóságokat, de ezek nem is hederítették erre. Különösen haragszanak Italiában amiatt, hogy Luccheni vizsgálóbírája Luccheni cikket, amelyet a „Martio” szerkesztőjéhez írt, annak el is küldte avégből, hogy az azt közölje.

Csak hogy a szerkesztő erre azt felelte, hogy nem közli a cikket és hogy helyesebbnek tartaná, ha inkább leszoktatná Lucchenit a mániájáról és nem hizeleznének a hiúságának.

A „Roma” című lap szerint az anarchia legbiztosabb ellenszere az, ha tetteiket a gyónhallgatják, az anarchistákat csendben elítélik és pereikről semmi hírt sem adnak ki.

Az olaszok ellen.

Fiume, szeptember 15.

Ausztriából és Magyarországból napról napra több kiűzött olasz munkás özönlik ide. Tegnap csak Laibach városából hatvan munkás érkezett. A „Villám” magyar gőzös ma este olasz munkásokkal zsufoltan indult el Anconába.

Dvino, szeptember 15.

Tegnap este nyolcz óraker körülbelül kétszáz ember, kiknek egy része Nabrezina felől jött, összecsdült a Lega nazionale iskolája előtt és megrohanta az épületet. Az ablakrácsokat kifeszítették és betörték a házba, amelynek csaknem valamennyi ablakát bevették, és a tetejét lerombolták. Még a kéményeket is ledöntötték. A csendőrség közbelépésére a tüntetők szétoszlottak. Ma a kormánybiztos érkezett ide egy szakasz gyalogsággal. A nyugalmat azóta nem zavarták meg.

Az utolsó bucsu.

Őrökre feledhetetlen az a jelenet, mikor a királyné utoljára bucsuzott el a királytól Ischlben. Dél előtt 11 óra volt. Nyitott udvari fogat robogott a pályaudvar elé, melyben a királyi pár ült, az utánuk jövő kocsiban pedig Mária Valéria és Ferencz Szalvátor ültek.

Mikor a fogat megállt, a király, aki egyenruhában volt és kezében vékony sétatálcát tartott, könnyedén leugrott a kocsiról és segített a királynénak a leszállásnál. A királyné fekete ruhát és fűzős uticzípőt viselt. Tartása, mint mindig, egyenes volt, csak arczán látszott némi melancholikus vonás.

Mögölte és megcsókolta fáját és vejét, leányát pedig szoroson karjaiba zárta. Mielőtt a szalonkocsiba felszállt, még egyszer kezet szoritott a királyllyal és újra megölte Mária Valéria főhercegnőt. Meglátszott rajta, hogy milyen nehezére esett a bucsuzás. Pontban tizenegy óraker minden segítség nélkül felszállt a kocsiba, még egyszer bucsut intett az ablakból, azután a vonat kibogott. Szombaton reggel a király levelet kapott tőle. Ez volt a szerencsétlen véget ért királyné utolsó írása. Ugy tervezte, hogy Cauxból Bécsbe megy, onnét pedig a Rivierára, ahol az egész telet tölteni szándékozott.

A királyné Nauheimban.

Egy nauheimi fiatal hölgy, aki Schott tanár segéde gyanánt működött a királyné gyógykezelésénél, a „Frankfurter Finanzherold”-ban a következőket közli a királyné nauheimi tartózkodása idejéből:

Az utolsó szombaton, halála napján levelet kaptam egy udvarhölgytől, hogy Nauheim klímája a királyné egészségére rendkívül jó hatással volt és a genfi tú kellemes levegőjét nagyon szereti. A királynénak erős szándéka, hogy jövő évre ismét visszatér ide és ez okból még ágyneműt is itt hagyja. Arról a szeretetről, amelylyel a királyné irányomban viselkedett, alig vagyok képes most a meghatottságtól írni. Kötelességemnek vélem, hogy erről a nagy asszonyról beszéljek és elmondjam róla mindazt, amit tudok.

Ritka jó szive volt a szerencsétlen királynénak. Érdeklődött azok iránt, kik hozzá közel állottak, minden próbált dolgaik iránt is. Nagy tekintettel volt mindig arra, hogy környezetét ne zavarja. Ha lakást rendelt valamely szállodában, mindenkor kikötötte, hogy ne zavarjanak miatta senkit. A királynéval bárki elbeszélgethetett, olyan egyszerű volt a modora és minden érdekelte.

A fotografálásnak nem volt barátja. Hogy helyes képet kapjon szívujáról, Röntgen-felvételt készített Schott tanár. Egy második képet is akart nyerni, de a királyné nem egyezett bele.

— Abból semmi sem lesz kedves tanár ur, mondotta.

— Felsőleges asszonyom nagyon fontos, hogy még egy felvétel készüljön.

— Lehet, hogy önre, vagy Tegernseeben tartózkodó fivéremre fontos, de rám nézve semmi esetre sem az. Nekem teljesen mindegy. Nem hagyom magam elevenen honcolni. Csináljon Röntgenképet egy parasztfiu szivéről és küldje fivéremnek. Azt fogom mondani, hogy az én szivemről készült.

Hozzám fordulva mondotta aztán a királyné:

— Tudja, kisasszony, nem szívesen hagyom magam fényképezni. Valahányszor lefényképeznek, mindig történik velem valami szerencsétlenség.

A királyllyal gyakran levelezett a királyné. Leányainak is sürűn írt. Beszélgetés közben gyakran szellemes megjegyzéseket tett. Azért minden szavából kiérzett a Schopenhauer pessimizmusa. Heinet fordította magyarra és angolra. Minden érdekesebb eseményt, jelentékenyebb gondolatait feljegyezte. Ezekbe azonban aligha fog-nak beletekinteni, mert meghagyta, hogy halála után iratait semmisítsék meg. Ohajtását természetesen híven teljesíteni is fogják.

Elutazása napján elbucsuzott tőlem és a kezembe nyomott egy értékes gyémánt karperecset, melyen egy gyémántokból kirakott E-betű díszelg.

— Kedves kisasszony — mondotta — az én számára készült ez az ékszer. Nincsenek benne gyöngyök. Tudja-e, hogy a gyöngyök könyűket jelentenek? Majd a lakodalmára tegye fel először és legyen nagyon boldog.

Csak fájó szívvél tudok édes szavaira visszagondolni.

POLITIKAI HIREK.

A tisztelt Ház. A képviselőház a jövő héten kedden tart először ülést. Ennek az ülésnek egyetlen tárgya az a határozat lesz, hogy a királyné halála miatt elhalasztott ülések tárgyait a pénteken, 23-án tartandó ülésen kell letárgyalni.

Tisza Kálmán beszámolója. Tisza Kálmán — mint a „Magyar Értesítő” jelenti — még véglegesen nem határozta el, hogy tart-e egyáltalán beszámolót, vagy sem. Mert ennek megállapítása bizonyos körülményektől függ, melyeknek beálltával fog dönteni a beszámoló beszéd megtartását illetőleg. Ha azonban tart beszámolót, úgy azt szeptember végén, vagy legkésőbb október elején fogja megtartani.

A budget a pénzügyi bizottságban. A pénzügyi bizottság szeptember 20-án délután 5 órakor ülést tart, amelyen megkezdül az 1899. évi állami költségvetés tárgyalását. Első napon a kisebb tárgyakat, esetleg a belügyminiszteri költségelirányzatot tárgyalja.

A szász-hermányi mandátum. A szász-hermányi választókerületben a zöldszászok Obert Ferencz brassói szász lelkészt léptették fel képviselőjelöltnek. Mintán a zöldek száma elevenesen csekély és minthogy a mérsékelt szászok a magyar választókkal együtt fognak szavazni, Jakabffy Imre államtitkárral szemben Obert Ferencz Lukása bizonyos.

KÜLFÖLD.

A forrongó Kréta. Konstantinápolyból táviratozzák: Angol körökben azt állítják, hogy bizonyítékok vannak arra nézve, hogy a kandiai zavargásokat régóta készítette elő. Mihelyt az e hét folyamán várt utolsó angol segédesapatok Kandiába érkeznek, megkezdik az e hó 6-iki zavargások vezetőinek és az angol katonák gyilkosainak a megfenyítését. Attól tartanak, hogy ez véres összeütközésekkel fog járni. A konstantinápolyi bolgár székesegyháznak e hó 20-án leendő felszentelésére a porta nemcsak kéjvonatok indítását tiltotta meg, hanem még a keleti vasutnak is megtiltotta nagyobb tömegek szállítását a szerződéses vonatokon. A bolgár diplomáciai ügynök tiltakozott ez ellen és kijelentette, hogy a kéjvonatokat mégis elfogják indítani; ám állítsa meg őket a porta, de ezt aligha kívánja a politikai érdeke.

Dreyfus.

Páris szenzációja, mely egy óriási katasztrófa megrázó hatása alatt egy pár napra elkerülte a közfigyelmet, a mai nap folyamán nevezetes fordulatot vett. Faure, a köztársaság elnöke, ha ugyan a közönség emlékszik a tegnapi, tegnapelőtti táviratokra azzal, lepte meg a világot, hogy „kabinétkérdés”, helyesebben elnökkérdés tette a revízió ügyét. Ő, aki a harmadik köztársaságnak az oroszbarátság árán legnépszerűbb elnöke lett, menni akar, ha a revízió telire érkezik! Ez az óriási presszió, a Dreyfus pártjára fordult francia közvéleménynek ez a hirtelen terrorizálás természetesen csak megerősíti az európai közönséget abban a hitében, hogy a Dreyfus-pör mögött Franciaországnak csakugyan akkora Panamája rejtőzködik, hogy a nagy leleplezésben Faure nem akar egy kompromittált állam kompromittált feje gyanánt szerepelni.

Az elnök elhatározásából egyébiránt a Dreyfus-ellenes kamarillának még mindig élő nagy erejéről is meggyőződhetni és hogy milyen sikerei vannak az elnök elhatározásának, azt a mai táviratokból látni: a kormány, mely eddig félhivatalos közlések szerint is egyhangulag a revízió mellett volt, megint góttl Részint az egykori hadügyminisztert, Mercier-t, nem akarják kiszolgáltatni (!) részint a miniszterek egynemelyike meggyőződött a kérdéses titkos akták valódiságáról (!) és így tovább...

A Brisson-kabinet, a militarizmusnak szolgáló e gyászradikális kabinet, azon az uton van, hogy megint visszahullják a zavarosba, ahonnan kezdetben, mintha partra igyekezett volna.

Im mai tudósításaink:

Páris, szeptember 15.

A „Matin” értesülése szerint Zurlinden hadügyminiszter hétfőn bemutatta a minisztertanácsban azokat az okiratokat, amelyeknek alapján Dreyfus-t elítélték. A kabinet egyes tagjai osztották a hadügyminiszter nézetében, hogy az okiratok való-

dítak, más miniszterek azonban tagadták valódiságukat, de azt valamennyien elismerték, hogy ezek közül az ügyiratok közül egyet sem közöltek a védelemmel. A revízió tehát, írja a „Matin”, az akkori hadügyminiszter, Mercier, felelősségét vonná maga után s ez az, ami a kormánynak gondot okoz.

Páris, szeptember 15.

Az „Echo de Paris” megbízható információk alapján jelenti, hogy Zola, aki most Svájcban van, újabb levelet fog közzétenni, amelyben a francziák hazafiságára apellálva, főszoletja őket, hogy egyesüljenek az igazságszolgáltatás munkájának előmozdítására. A levelet állítólag Franciaország valamennyi nagyobb városában ki fogják függeszteni. Zola állítólag október első napjaiban tér vissza Párisba.

TÁVIRATOK.

A világbeke.

Róma, szeptember 15. A vatikáni orosz követség ma kapta meg a szentszék hivatalos válaszát az orosz követnek a múlt hónap 30-án a békekonzferencia tárgyában Rampolla bíboros államtitkárnak átadott jegyzékére. A válasz minden tekintetében kedvező és a terv szerencsés megvalósulásának óhaját fejezi ki.

Vilmos császár az anarchistákról.

Prenzlau, szeptember 15. Vilmos császár ideérkezett a hadtestgyakorlatokra. Megérkezésekor a város polgármestere üdvözölte. Válaszában a császár visszapillantást vetett a múlt történetére, majd azt mondta, hogy ma is komoly idöket élünk. A felforgató törekvésekkel a legerélyesebben kell szembeszállnunk, amint azt a legutóbbi átkozott merénylet bizonyítja. A polgárságnak ebben támogatnia kell a császárt és a kormányt.

Chile és Argentína.

New-York, szeptember 15. A „New-York Herald”-nak jelenti Valparaisó-ból:

A Chile és Argentína között támadt hátravillongás valószínűleg egész Dél-Amerika összeütközésére fog vezetni. Azt hiszik, hogy Bolíviát titkos szerződés kötelezi, hogy Chile ellen foglaljon állást, de Peru sakkban fogja tartani Bolíviát. Perunak ez a magatartása annak a következő menyé, hogy Chile a Tacna és Arica tartományok igazgatásáért járó kárpótlásból tíz millió pesó-t elengedett Perunak.

Voatkisiklás.

Moszkva, szeptember 15. A kazáni vasút épülében levő simbirski szárnyvonalon tegnap este egy munkásvonat a sínen keresztbe fektetett több talpának ment neki. A vonat kisiklott, miközben nyolcz nyitott kocsit szétzúzódott, egy vasuti hivatalnok és két munkás meghalt és tíz megsebesült.

A rab spanyolok.

Madrid, szeptember 15. Manillából jelentik, hogy ott a spanyolok között, akiket a fölkelők fogva tartanak, nagy az izgatottság a rossz bánásmód miatt, amelyben részesülnek.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A király elmaradt kirándulása. A szepességi hadgyakorlatokkal kapcsolatban tervbe volt véve a király egy kirándulása a kiváló szépségű Csorbai-tóhoz. A közbejött gyász miatt ez a kirándulás természetesen elmarad. A király hadsegéde, Paar gróf, táviratilag értesítette erről Szentiványi Józsefet, a Csorbai-tó tulajdonosát, tudatva, hogy a király látogatása a gyász miatt elmarad.

— A királyné és a cenzura. A „Frankfurter Zeitung”-ot a királynéről írt cikke miatt Ausztriából kitiltották. Az inkriminált cikkben írója elmondja, hogy a királyné mennyire szerette a magyarokat és viszont a magyarok is mennyire rajongtak érte. A bácsiek ellenben rossz néven vet-

ték tőle, hogy mint telivár arisztokrata-természet nem szeretett a nép közé vegyülni és az osztrák fővárosban oly keveset élt a nyilvánosságnak. Különösen nem tudták neki megbocsátani a bécsi nyárspolgárok, hogy az urnapi nagy processziótól, amelyben pedig az udvar is résztvesz, mindig távol tartotta magát. Ilyenkor azt írták a lapok, hogy „a királyné megbetegedett” vagy pedig „orvosi tanácsra enyhébb éghajlat alá utazott.”

Ez a cikk tartalma, amelyen a bécsi cenzura megütöközt. A „Frankfurter Zeitung” a kitiltást ezzel a megjegyzéssel veszi tudomásul: „Talán bizony eszükbe jutott az osztrák cenzoroknak, hogy Heine, akit a királyné annyira szeretett, a „Le Grand” című könyvében az akkori cenzorokat ostobáknak nevezte és talán meg akarták mutatni, hogy a lojális ma is képes Heine Henriket, Erzsébet kedvencét, meg nem csafolni?”

— Draskovich gróf agonizálásában. A fiatal Draskovich Károly gróf, ki vadászatközben fejét egy golyóval összeroncsolta, a halálán van. Negyvennyolcz óra óta eszmélete egy perczre sem tért vissza. Mindössze egy kis adag teával tudták az orvosok mesterségesen táplálni. Egy orvos általánosan a beteg ágya mellett van. Ma érkezett Baranya-Sellyére Gosum dr. orvostanár Bécsből. A fiatal Draskovich gróf csak nemrégiben nyert alkalmazást a fumei kormányzóság titkári hivatalában.

— Strikeok a Vaskapu. Orsovai tudósítónk írja, hogy a Vaskapu már napok óta strikeol. A Duna alacsony állása következtében sem teher, sem személyhajók a mesterségesen készített Vaskapu-csatornán át nem közlekedhetnek. A személyszállító hajók utasait Orsovától Kládova romániai városig ladikokon szállítják. A romániai teherhajók rakományát kisebb ladikokba rakják és úgy vontatják be lovakkal Kládovától és Turnseverintől Magyarországra.

— Uj idök. Herceg Ferencz folyóirata rendkívül érdekes és gazdag királyné-számot adott ki. A füzet egy cikksorozatban felül tömémentelen képet tartalmaz, így benne van a királyné számos portréja, továbbá a possenhofeni kastély, ahol a királyné született, a királyi család, a királyasszony Deák ravatalánál, a korfui-palota stb. Az „Uj Idök” utolsó füzetében olvasunk aztán egy kedves cikket a bolgár fejedelm-szék tátra-füredi tartózkodásáról, amiről hírvonatunkban is megemlékezünk.

— Egy új Arden Énok. Belgiumnak rövid idő óta egy új Arden Énokja van, aki természetesen tengerész. Lucas Hippolyte osztrák születésű és ezelőtt husz évvel hagyta el hajón Belgiumot. A Jöremény fokánál hajótörést szenvedett, mely alkalommal a hajó összes személyzete a tengerbe fullt, csak Lucas tudott partra vergődni. Husz évig élt Afrikában, nem értesítve nejét és családját holletéről. Az asszony várt évekig hazatérő férjére, de aztán elhatározta, hogy újra férjhez megy. A hatóság erre engedélyt is adott neki, hajótnak nyilvánítván a férjét, aki most visszatért és követelte a feleségét. Semmiképen sem volt rávehető, hogy ettől a szándékától elálljon. A hatóságnál pedig, mely hajótnak nyilvánította, felbolygított kérvényen folyamodta meg, hogy nyilvánítsák — feltámadottnak.

— A bolgár fejedelmek. Több mint másfél hónapja magyar földre, a vadregényes Tátra gyönyörű vidékére hozták Ferdinand bolgár fejedelem két kis fiát. Az új-tátrafüredi Guttman-féle villát bérelték ki számukra, ahol a nagyszakállú pápa és az udvari orvos vigyáztak a két kis fenségre. Többnyire katonasádit játszottak és ilyenkor a trónörökös, Boris Klemens Róbert ő fensége, Tirmovo hercege, a bolgár vitézségi rend lovagja korlátlanul uralkodott az őcsce, Cyrill hercege felett. Hanem ő fenségének nem volt elég egy közkatoná, hadvezéri tehetsége nagyobb sereget kívánt és így rendkívül megőrült, amikor az orvos bemutatta neki a szomszédban lakó Basch Gyula festőművész két kis fiát:

— C'est l'André.

— C'est le Rudolphe.

Az öt éves trónörökös nyájas leereszkedéssel nyugtatta kezét:

— Je suis le Boris.

Francia nyelven beszélgetett a vendégeivel, megmutatta nekik legszebb játékszereit, sőt felajánlotta egész csokoládé-készletét. Sokat mesélt oroszországi utjáról is, a czárról, a sok, sok emberről és a gyönyörű városról. Valahogyan a Dreyfus-ügy is szóba került és Boris herceg ő fensége komolyan kijelentette, hogy Dreyfust ártatlannak tartja. A czár békeindítványáról ellenben nem nyilatkozott. Ezóta naponként együtt játszott, együtt sétált a négy kis fiú. Egyszer sétaközben találkoztak a Basch-fiúk két kis hugával, az öt éves Gizikével, meg a három éves Idukával. Bemutatták a hercegeknek a két kis leányt és Gizike az etikett flagrans megsértésével ki is jelentette Boris ő fenségének:

— Vous êtes un joli garçon.

A kis trónörökös fülig pirult, de nem maradt adós a bókkal:

— Vous êtes aussi un joli „fils“!

A Ploetz-féle nyelvtanban pedig világosan az áll, hogy Gizike: „une jolie fille“. A bolgár trónörökösnek nyilvános szereplésében ez volt az első tévedés.

— Mikor a tolvaj remekel. Elegáns öltözetű, nyulánk fiatal ember barangol a boulevardokon és nem tudja, mihez fogjon. A szeptemberi nap, mintha a nyár végén még egyszer minden erejét összeszedte volna, olyan égetően tűz le az aszfaltra, hogy szinte beleragad az ember cipője. Senki sem jár ilyenkor az utcán, akinek zsebfehérdesmes volna nyulni, legfeljebb néhány szegény ördög; ezektől ugyan hiába próbálna ellopni valamit. Pedig már csak egyetlen frankja van és még nem is ebédelt.

— Eh, mindegy! — gondolja végre, — tegyünk úgy, mintha ebédeltünk volna.

Bemegy egy elegáns kávéháza és nagy garraal rendel egy — pikolót. Az asztalnál, amelyhez letelepedett, már ül két uriember és élénken beszélget az üzleti viszonyokról. Az utca gyermeke figyel és lassankint beleelegyedik a társalgásba. Ily módon aztán megtudja, hogy a kereskedők egyike éppen egy lejárt váltót kíván beváltani és tanuja annak, amint a czéliből a kávéház szolgáját elküldik.

Ekkor pompás gondolata támad. Egy darabig még társalog az urakkal, aztán fizet és elégedett mosollyal vágja zsebre a maradék husz centimeot. Udvariisan köszön asztaltársainak, aztán távozik. A lépcsőn találkozik az éppen visszatérő szolgával, aki a váltót beváltotta.

— Épen egy husz centime-os váltó-úrlapot akartam hozni — így szól hozzá — legyen szives, szaladjon el érte. A pénzt majd én átadom a bátyámnak.

A szolga gyanútlanul átadja neki a három ezer frankot és szolgálatkészen átveszi a husz centime-os pénzdarabot, hogy a kívánt váltóúrlapot elhozza. Az elegáns nyulánk ifju boldogan vágja zsebre a váratlan zsákmányt és a mály gyorsan csak lehet, eltűnik. Mire a szolga az úres váltóúrlappal visszatért, már ungon-berken tuljárt.

Igy történt a dolog tegnap Párisban. A rendőrség megindította a nyomozást és reméli, hogy kézrekeríti a furfangos csalót.

— Új ezred a fővárosban. A 68-ik gyalogezred két zászlóaljja érkezett meg a fővárosba, hogy itt is maradjon. Általánosan Rodicsbakák néven ismerik a jászkunmegyei fiukat, akikből ez a nyolcz század áll. Az egyik zászlóalj Szolnokról indult el a Duna-Adonyból tegnapelőtt érkezett már a fővárosba és vonult a budai háromnyul kaszárnyába. A másik zászlóalj, amely immár négy év óta állomásozott Bécében, ma délelőtt érkezett meg a jözsefvárosi teherpályaudvarba Tappeiner ezredes parancsnoksága alatt. A pályaudvaron megjelentek a helyőrség tisztjei és szívesen üdvözlés után a legénység bevonult a budai kaszárnyába.

— Felségsértő huszár. Zomborból jelenti levelezőnk: Városszerte nagy feltűnést keltő letartóztatás történt tegnap délután a zombori állomáson. A zombori rendőrség a vonaton elfogta Horváth Mihály mélykúti illetőségű közhuszárt, aki a kecskeméti negyedik huszárezred harmadik száza-

dában szolgált s a fegyvergyakorlatról utazott haza, jelenlegi tartózkodási helyére, a szlavóniai Vrbiczára. A huszár a vonaton vele utazó katonák előtt anarchista-hangokat hangoztatott, egyre sértette a király személyét s a katonák közt így kiáltott fel:

— Kár, hogy a királynét ölték meg. Nem őt kellett volna leszerni, hanem a királyt, mert ő az oka minden rossznak.

Az elvetemült ember nyilatkozatát katonatársai nem jelentették be senkinek, de a vonaton levő kalauz is hallotta s délután félnégy órákor, amidőn a vonat a zombori pályaudvarba robogott, az esetről értesítette a rendőrséget. A rendőrség azonnal közrefogta az elvetemült embert s előbb a kapitánysághoz kísérte, azután pedig átadta a zombori királyi ügyészségnek.

— Történeti nevezetességű ház. Debreczenből írja tudósítónk, hogy a főpiacz és a Széchenyi-utca sarkán a volt Tisza Kálmán, jelenleg Podmaniczky-féle házban, amelyben 1849-ben a főrendiház, a később vértanuhallállal kimúlt Perényi Zsigmond báró elnöklése mellett ülést tartott, ház jelenlegi tulajdonosa, Podmaniczky Géza báró-, Tisza Kálmán sógora-, emléktáblával jelölte meg. Tegnap illesztették be a kapu baloldali falába a vörös márványtáblát, amelyen ez a felírás olvasható:

A magyar országgyűlés főrendiháza
1849-ben e ház emeleti dísztermében
tartotta üléseit.

— Orkán. St-Thomasból táviratozzák nekünk: A Windward- és Leeward-szigetek nagy részén nagy vihar dult, amely iszonyu pusztítást vitt véghez. Legnagyobb a pusztulás St-Vincent szigetén. Állítólag háromszáz ember veszett oda és húzezer ember hajléktalan lett. Az árvíz házakat és templomokat döntött romba. Santa-Luciá-ban több helyen földomlás történt, ami tizenkét embernek okozta halálát. Guadelupe szigete is sokat szenvedett; tizenkilenc lakosa életét veszítette.

— Dánok a Hortobágyon. Lické Ottó, a dán főtvényszék elnöke és Drun J. Munthe dr. kopenhágai orvos, mint debreczeni levelezőnk írja, másfél napig időztek a Hortobágyon.

— A koreai császár veszedelme. Yokohamából jelenti egy hivatalos távirat: Szűfői jelentések szerint a koreai császár állapota kielégítő, de a trónörökös még érzi a megváltás következményeit. Azt hiszik, hogy egy u d v a r h ö l g y mérgezte meg a császárt és fiát, vagy féltékenységből, vagy politikai okokból.

— Hol van Andrée? Andrée hajóskapitányhoz, Andrée léghajós testvéréhez, levél érkezett Baldovin B.-től, ki már résztvett egy nagyobb szabású északi expedícióban. Baldovin tudatja, hogy az eszkimók a Ferencz József-földön lévő Tegethoff-fokon emberi nyomokra akadtak. Miután a Ferencz József-földön negyedszázad óta európaiak nem jártak, a nyomok csakis Andrée-től és két társától származhatnak. Baldovin egyszersmind tudatja Andrée testvérével, hogy a Flora-fokon és a Tegethoff-fokon nagyobb élelmészeti raktárak vannak felállítva. Andrée kapitány valószínűnek tartja, hogy testvére expedíciójának nyomaira akadtak az eszkimók.

— Csokonai szülőháza — óvoda. Debreczenből írják, hogy a régi kis mester-, új elnevezés szerint Bethlen-utcán azt a házat, melyben százhuszonöt év előtt Csokonai Vitéz Mihály bölcsője ringott, óvodává alakítják át. Azon az udvaron tehát, ahol száz év előtt Csokonai borongott boldogtalansága fölött, apró debreczeniek játszadoznak majd és tanulják a csengő-bongó Pósa-versikéket.

— Panama a Bácskában. Rosenberg Vilmos valami előlegezési egyesület igazgatója Tovarison, Bácskában, tekintélyes összegre rugó pénztári hiány hátrahagyásával eltűnt a községből s nem találják sehol. Nagyon szerette a börtén s azt hiszik, hogy a hiányzó pénz is a börtén szótól el. Harmincezer forint visszleszámitolási hiteire találtak csak a pénztárban fedezetet, hogy azonban nincsenek-e ebben hamis váltók is, azt

még nem tudják. A szövetséget tagjai befűthetnek részvényeikkel, elveszett a község és a plébános megtakarított vagyona is, amelyet az egyesület kezel, mint betétet. Rosenberg valamikor postamester volt, de menesztették valami pénzmanipuláció miatt.

— Vasutibaleset. A déli vasut tiroli ötös számú gyorsvonata ma reggel hat órákor Brucknál összeküldött egy tehervonattal. Egy kalauz rögtön meghalt. Két vasuti alkalmazott és egy utas könnyen megsebesültek.

— Felségsértő korcsmáros. A rendőrséghez tegnap följelentés érkezett Weiszmann Baross-utcai korcsmáros ellen, aki szerdán este vendégei előtt egy nyilatkozott a királynénkon elkövetett gyilkosságról, mintha az előre megbeszélte terv szerint történt volna meg. Azután hangos szóval kiáltotta, hogy a merénylet nem az anarchia műve, mert a gyilkos a szegény népekért és a magyarokon ejtett sérelmekért állott boszut. Följelentés alapján a főkapitányság kiküldött két detektivet a korcsmába és miután a jelenvolt vendégek között ott voltak néhányan azok közül is, akik az előző estén hallották a korcsmáros nyilatkozatát, azonnal kihallgatták őket, aminek az lett a következménye, hogy a korcsmárost rögtön letartóztatták és bevitték a főkapitányságra.

— A kispesti előjáróság szennyese. Nagy izgatottság uralkodik pár nap óta a főváros tőszomszédságában levő Kispeszt községben. Ács László községi bíró és Gesztesi Miksa községi jegyző ellen több feljelentés kapcsán súlyos vádak merültek fel, minek következtében Ács László bírót már fel is függesztették az állásától. A fegyelmi vizsgálat Ladányi László főszolgabíró jelenlétében folyik. Felhívást intéztek a község lakóihoz, akik csoportosan adták be panaszukat. A vizsgálat során fölmerült adatok az előjáróság más tagját is kompromittálják. Zsarolási és családi üzelmek körül forognak a panaszok, amelyek miatt a szegényebb munkásnép szenvedett legtöbbet. A vizsgálat során Gesztesi Miksa jegyző is kénytelen volt állásáról lemondani. A vizsgálat még nincs befejezve.

— Legett község. Eperjesi tudósítónk táviratozza: Hidas-Német község Abauj-Tornamegyében a tűz martalékává lett. A tűz gyermekek vigyázatlanságából keletkezett és egész házsorokat elpusztított. Takarmány és élelem is sok tönkrement. A községet nagy nyomorba döntötte az óriási tűz, mert semmi sem volt biztosítva. Számos családnak maradt hajlék és betevő falat nélkül.

— Ékszeres veszedelme. A fővárosban legutóbb több izben törték be különböző ékszer-üzletekbe. A rendőrség letartóztatott két rosvott multu betörőt, Liebmann Gyulát és Gyalog Lajost, de csakhamar kénytelen volt őket kellő bizonyítékok hiányában szabadon bocsátani. A két jómadár, amint utóbb kiderült, Bécsnek vette útját s több helyen tört be ugyancsak ékszerüzletekben. Tegnap végre tetten érték őket, ép akkor, amidőn a lopott aranyeműket megvételre kínálgatták. A budapesti betörésekről egyelőre nem akarnak tudni semmit.

— A rejtélyes halálesethez. Említve volt, hogy tegnap este Blau Ede vasuti hivatalnokot Murányi-utcai lakásán halántékán lött sebbel holtan találták. A nyomozás megállapította azt, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Miután a revolvert még mindig nem találták meg, a házbelleik most is azt hiszik, hogy Blau gyilkosság áldozata lett. A halottat holnap boncolják és lehet, hogy a boncolás eredménye végkép eloszlatja azt a hiedelmet, hogy gyilkosság történt. Lehet, hogy mikor a szerencsétlen meglötte magát, a fegyvert az ablakon kidobta, amelyet azután valaki eltulajdonított.

— Elfogott sikkasztó. A napokban történt, hogy Waldapfel Jakab kereskedelmi alkalmazott Kölnben nyolczvanezer márkát elsikkasztott és megszökött. A sikkasztásról a kölni czég egy itteni üzletfelé utján tett panaszt a főkapitányságnál, egyben arról értesítve, hogy az illető Románia felé menekült. A főkapitányság Fekete József detektivet küldte ki, aki a sikkasztót tegnapelőtt Kalaftban le is tartóztatta. Waldapfelt most utnak indítják Budapest felé.

Naplend.

Naptár: Péntek, szeptember 16. Római katolikus: Eufemia sz. — Protestáns: Eufemia. — Görög-orsz. (szeptember 4.) Babilasz. — Zsidó: Elul 29. — Nap kel 5 óra 23 perczkor, nyugszik 5 óra 53 perczkor. — Hold kel éjjel 5 óra 54 perczkor, nyugszik 5 óra 35 perczkor délután.

A miniszterelnök fogad délután 4—5-ig.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A fővárosi középítési bizottságának ülése d. u. 4 órákor az új városházán.

A fővárosi pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délután fél 5 órákor a régi városházán.
Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva 3—8 óráig.
Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.
Kereskedelmi muzeum a városi iparcsarnokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

Nemzeti muzeum: régiségára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az iparművészeti muzeum, nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.
Iparművészeti társulat kiállítás nyitva d. e. 9—12-ig és 2—5-ig.

Természettudományi gyűjtemények muzeuma nyitva 10—12-ig. (Muzeum-körút 4.)

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrássy-út végén, látható reggel 9-től este 7 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekek jegy 30 krajczár.

Apróságok a czárról.

Az a világszerte szenzációt keltett manifesztum, melylyel a czár a béke apostolának szegődött, ország-világ figyelmét a fiatal uralkodó rokonszenves személyére tereli. Különösen érdekesek azok az apróságok, melyeket életéről írnak.

A czár valósággal imálja a feleségét. Olga nagyhercegnő születésekor irásztalát a abban szabadon állította fel, ahol a czárné feküdt, és itt intézte el a fontosabb állományokat, hogy így mindig a beteg közelében lehessen.

„En famille” a czári pár III. Sándor czár példája szerint igen egyszerűen él és szűkebb körben mellez minden pompát. Mióta a darmstadti hercegnő bevonult az ősi téli palotába, a czár nagy haladást tett a német nyelvben, és most már folyékonyan beszél. A czári pár mindkét gyermekének német és angol nevelője van. Különös, hogy a francia nyelvet az utóbbi időben az udvarban is igen elbanyagolják, állítólag azért, mert a czárné csak törve beszél ezt a nyelvet.

A családi élettel ellentétben, nyilvános ünnepek alkalmával a czári udvar rendkívüli pompát fejt ki. Udvari ebédeken a legdrágább s a legválogatottabb gyümölcsök, valamint a legritkább virágok, köztük a czárné által különösen kedvelt orchideák, kerülnek az asztalra. Bálokon és nagyobb ünnepségeken rendszeren két-három óriási termet telikerttől alakítanak át. Pálmák, aloék és más disznóvénnyek, sőt exotikus gyümölcsfák is pompáznak, e remek termekben. Az ember szinte elkábul e fény és pompa láttára. Lehetetlen felsorolni mindazt: a sok műtárgyat, festményt, szobrot, ékszergyűjteményt, régiséget és egyéb drágaságot, melyekkel ilyen alkalmakkor a téli palota a vendégeket bámulatba ejti. Minden keleti pompában ragyog s a szem kifárad a fényben, melyhez hasonló egy európai udvar se mutat hat fel.

Miklós czár nagyherceg korában nagyon gyenge testalkatú fiatalember volt. Sötét szemei fáradtan és közönyösen tekintettek a világra. Ritkán mutatkozott a nyilvánosság előtt és Pétervárott alig ismerték. Pénteken, bőjt napján III. Sándor czár családjával együtt a czirkuszba szokott volt ellátogatni és midőn a czár többi gyermeke elfogulatlanul átengedte magát a mulatságnak és különösen a hájos kis Xénia nagyhercegnő apja térdein ülve, pajkosságával elragadta a nézőket, a trónörökös szólanul ült apja háta mögött, mint valami szegénylős kis fiú. Annakidején sok aggodalmat okozott szüleinek gyöngye egészsége. Így a czár kívánságára a lovaglásról is le kellett mondania, az egyetlen testgyakorlatról, amelyhez még kedve volt.

III. Sándor czár nagyon nehezen határozta el magát arra, hogy a fiatal trónörökös nagyobb utra küldje. De világkörüli utja nagyon jótékony hatással volt a nagyhercegre. Kitűnt, hogy teste

sokkal nagyobb ellenálló képességgel bír, mint ahogy hitték. Szelleme élénkebb és egész világnézete derültebb lett. Kisérételehez igen szeretetre méltó volt. Uchtomskij herceg a „Petersb. Vjedomosti” mostani kiadója, aki a trónörökös utijában elkísérte, a következőképen jellemzi őt:

„Miklós nagyhercegnek nyílt karaktere van. Jellemvonásai könnyen felismerhetők. Minden irányban jót szeretne tenni; örömeit, enyhítene minden csapást, elejét venné minden szerencsétlenségnek. Ezt az ítéletet számtalan eset igazolja, de legjobban támogatja Japánban átélt kalandja.

Mikor elborította a vér, akkor is csak másokra gondolt; ő maga vigasztalta környezetét és a japánokat, akik természetesen szörnyen megdöbbentek és életeért is aggódtak. Miközben az orvosok sebeit bekötötték, kisérélet megnyugtatón igyekezett, hogy ő maga mindent el fog követni, hogy az eset kellemetlenségeit eltüntesse. Kevés királyfi és általában kevés ember mutatna hasonló helyzetben ily nagy szívóságot...”

Még Japánból való visszatérte után is szüleinek oltalma alatt élt a trónörökös és nem kapott külön udvartartást, amely után egyébként nem is vágyódott. Ez utazása után sokkal több önállóságot mutatott és katonai és közgazdasági tanulmányokkal kezdett foglalkozni.

Mégis bámulatba ejtette a világot azzal a nyugodtsággal és biztonsággal, amelylyel apja váratlan halála után a kormánypálczát kezébe ragadta és aki azt hitte, hogy Miklós mint czár nem lesz egyéb, mint anyjának engedelmes fia, annak csakhamar be kellett látnia, hogy alaposan csalódott.

Miklós czár, aki nagyon bensőségteljes családi életet él és családjá körében megőrizte szüleinek szokásait, most kitűnő egészségnek örvend. A testmozgásokat nem szereti annyira, mint annakidején apja. Szeret ugyan vadászgatni, de ebbeli kedvtelése nem növekedett szenvedélylő. Csak ritkán lovagol s a kerékpár is csak kevésbé felel meg izlésének. Ehelyett azonban szorgalmas és ügyes lawn-tennis-játékos.

Inger Szolimán fermánja.

Dirjbutiból, a szomali király rezidenciájából fermán érkezett Budapestre. A legújabb sütésű király a magyarokhoz intézi fenséges sorait fermánjában, melyet egy budapesti napilap szerkesztőjének küldött. A legfelsőbb kézirat nem nélkülöz némi gyöngéd czélzásokat helyi apróbb segélyek iránt, mert bizony ma már a királyoknak is nehéz a soruk. Emir Inger Szolimán kegyes sorai a következőképen szólnak:

Tekintetes szerkesztő ur!

A jelen viszonyok között teljes bizalommal fordulok önhöz, egy igaz magyar hazafihoz, ama meggyőződésben, hogy vállalkásom jelen fennakadása csak pillanatnyi és magas, kitűzött céljaimat mégis el fogom érni.

A köztém és a benszülöttek közti viszony egyáltalán nem változott meg, az még most is a lehető legjobb, csak az ország belsejével való közlekedést és a benszülöttekkel való érintkezést szakították meg francia és angol intrikák; mivel expedicióm olymódu kiviteléhez, ahogy azt helyesnek tartottam, Budapesten elegendő anyagi támogatásban nem részesültem, kénytelen voltam, habár ez soha szándékom nem volt, az északi partokon angol vagy francia területen kikötni és csak ez tette az embereimhez való csatlakozás megakadályozását lehetségessé.

A tartomány partjairól, ahol minden a legnagyobb rendben van, segítséget nem várhatok, mert Dirjbutiba onnan csak francia vagy angol területen át lehet jönni s azokon minden segédesszközt lefogaltnának; így tehát csak Európából, első sorban pedig hazánkból várhatok támogatást a tartomány partjaira való utazás kivitelére.

Hogy vállalkozásunk helytelen megítélés alá ne kerüljön és hogy minden magyar ember oly elismerésben részesítse azon hazafiakat, akik személyes előnyök mellőzésével, a civilizált világ ügyszólván mindennemű kedvezményéről hosszú

időre lemondva, egyedül a haza javát és dicsőségét tartják szem előtt, felkértem, hogy minket támogatásában részesítsen és maradjon kéréssem teljesítése reményében

Dirjbuti, augusztus 4.

kiváló tisztelettel
EMIR INGER SZOLIMÁN.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **A színpadi festés.** Utóbbi időben sokat foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy a színpadi festés szükséges-e. Ehhez a kérdéshez hozzászól most Sucher asszony, a nagyhírű német énekesnő is, aki egy ízben nálunk is énekelt a filharmonikusok hangversenyén. Egy német művészeti laphoz intézett levelében a következőket mondja: „Arra a kérdésre, vajjon a színpadi festés szükséges-e, röviden azt válaszolhatom, hogy elengedhetetlennek tartom. A festés által az arcvonások plasztikusabbak lesznek, a színek tisztábbak, a szem kifejezőbb: a színpadi világítás és a nézőtárról való távolság pedig a festést föltétlen szükségessé tesz. Gyakran mondták nekem, hogy jól festek a színpadon és nemkevésbé gyakran kérdezték azt is, hogy miként festem magam. Ime a titkom: Az első szabály, mint mindennél az életben, az, hogy sok a jóból is megárt!... A festett arcznak közelről nézve is szemrevalónak kell lennie és ekkor szép lesz a színpadon is. Ami magát a festéket illeti, nem szabad takarékoskodni, a legdrágább ebben az esetben a legjobb is. Különösen tartózkodom a túlságosan sötétpiros színtől. Nem használok sem nagyon világos, sem nagyon sötét arcfestéket és vigyázok arra, hogy úgy nézzek ki, amint legjobban tetszek — m a g a m n a k. Tehát vegyünk nagyon kevés pirosat és e fölétt száraz, könnyű, angol pudert, vagy egész fehéret vagy kissé sárgásat, egészen sárgát sohasem. Most következők a szem. Szőkére festem a pillákat, fekete a szemöldököt, mindenütt a természetet követve. Száraz, finom piros festék teszi élénké arcomat, ajkamat vazelinnal kenem be és csak annyi piros festéket teszek rá, amennyit kényelmesen lemoshatok. Fületem egyáltalán nem festem. Nyakamra, kezemre és karomra csak fehér pudert teszek, arcomat pedig csak egy kicsit szoktam berizporozni, anélkül, hogy a pudert letörülném, amint azt sokan teszik. Ime, ezek vallomásaim a festésről.”

* **Nemzeti Színház.** A királyné halála miatt a Nemzeti Színházban csak a jövő hét csütörtökjén lesz a legközelebbi előadás. — A magyar királyi Operában sem tartanak hamarabb előadást és így a megnyitás nem 18-ikén, mint tervezték, hanem 22-ikén lesz.

* **Népszínház.** A Népszínházban az országos gyász miatt szombaton, a temetés napján, és hétfőn, a rekviem napján nem lesz előadás.

* **A Vigzínház premiere-je.** A Vigzínházban jövő kedden, 20-án, tartják meg Sylvana és Artus háromfelvonásos francia bohózatának, „A végrehajtó”-nak (La culotte) bemutató előadását. A darab főpróbája hétfőn délelőtt feltizenegykor lesz a sajtó meghívott képviselői jelenlétében.

* **Zacconi bukása.** Langkmann színművét, „Turaser Bertalan”-t a napokban Rómában adták elő olaszul Zacconival a czimszerepben. A darabnak csak igen gyöngye sikere volt, maga Zacconi pedig e szerepben megbukott. A színmű különben az idén nálunk is szívroz kerül a Népszínházban, ahol a czimszerepet Szirmai-Imre fogja játszani.

* **Somogyi konzervatóriuma.** Somogyi Mór zenekonzervatóriumaiban sűrűn folynak a beiratkozások és egész szeptember hónapban tartanak. A zongoraosztály Somogyi Mórnak, a kütűnő zongoraművészeknek a személyes vezetése alatt áll, a hegedű-kiművelési osztályra pedig Altmann Leót, a párisi Lamoureux filharmoniai hangversenyek hangversenymesterét sikerült az igazgatóságnak megnyernie. Az operai és dalénekes-osztály ügy műkedvelők, mint hivatásos éneknövendékek részére Somogyi B. Carola, a würzburgi Opera volt első drámai primadonnája vezetése alatt működik. Jászai Mari asszony, a Nemzeti Színház nagy tragikája e hónapban kezdi meg oktatását a Somogyi-konzervatóriumokban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Az országos gyász és a törvényszék. Az igazságügyminiszter ma rendeletben értesítette a törvényszék s a büntetőjársbíró-ság vezetőjét, hogy szombaton, Erzsébet királyné temetése napján a kitűzött tárgyalásokat nem tartják meg. A tanukat, akiket vidékről idéztek szombatra, táviratban értesítették, hogy a tárgyalást a bíróság elhalasztotta.

— Az Eszterházy-javak feloldása. Sopronból táviratozzák nekünk: A soproni törvényszék ma délután tartott ülésében az Eszterházy herceg tulajdonát képező hitbizományi javakat feloldotta a zár alól. E zárlatot ő felsége 1865-ben rendelte el husz évre, de mielőtt e husz év eltelt volna, az érdekeltek családi egyezményben kimondták, hogy a javak továbbra is zár alatt maradjanak. Most azonban a terhek legnagyobb része törlesztve lévén, a zár a törvény értelmében továbbra nem volt fentartható. A zárlat tartama alatt összesen négy zárgondnok volt, köztük Horvát Boldizsár, a volt igazságügyminiszter. Legutóbb Bubicz Zsigmond kassai püspök volt a zárgondnok, ki az érdekeltekkel együtt beleegyezett a zárlat feloldásába. Az Eszterházy hercegi hitbizomány értéke leltár szerint 167 millió korona. A hitbizományi javak igazgatójává Haller József királyi tanácsost nevezték ki.

— Rágalmazott báróné. Isaszeghen a postamesternői állást özvegy Huszár Jánosné báróné tölti be. A derék, kötelességeit pontosan teljesítő urnének esküdt ellensége Schwartz Lajos kereskedő, aki ott a községben lakik, s hogy boszantsa, folyvást följelentéseket tesz ellene. Legutóljára Schwartz azt a panaszt emelte a báróné ellen, hogy a kezéin keresztülmenő leveleket sorra elolvassa s ekként sérti meg a levéltitkot. Ezt a vádat emelte Molnár János levélhordó ellen is, mondván, hogy ez is bárkinek odaadja egy-egy kerty pálinkáért a leveleket elolvasásra. Minthogy a postaigazgatóság a vádakat alaptalanoknak találta, a fegyelmi eljárás után Huszárné báróné följelentette Schwartz Lajost rágalmazás miatt. Mára volt ebben az ügyben kitűzve a végtárgyalás, de mivel a vádlott nem jelent meg, a törvényszék elhalasztotta a tárgyalást.

— Sajtórendőri kihágások. Az 1897. évi II. törvényzikk, mely a múlt év végén lépett életbe, elrendelte, hogy ezentúl a nyomdatulajdonosok havonként kimutatásokat tartoznak beterjeszteni a főügyészhez. A kimutatásnak minden sajtóterméket, mely az illető nyomdában készült, fel kell tüntetnie. Ennek a meghagyásnak több nyomdatulajdonos. — számszerint hatvan — nem felel meg, a főügyész feljelentést tett ellenük a büntető járásbírósnál. Kabdebo Gyula dr. bíró ma vont felelősségre közülök a Czettel és Deutsch céget, Deutsch Józsefet, Krakauer Lajos és társát, Fuchs Samut, Fried S-t és Fritz Armit sajtórendőri kihágás címén. A bíró egyenkint tíz-tíz forint pénzbüntetésre, esetleg egynapi elzárásra ítélte a panaszoltakat. Vádolta még az ügyészesség Cristof Paulát is, akit azonban feltalálni nem lehetett s így vele szemben egyelőre felfüggesztették az eljárást.

SPORT.

+ Evezős-verseny. A „Magyar Athletikai Klub” csónakdaja vasárnap, 18-án délután negyedfél óraker házi versenyt rendez a Császárfürdő mellett levő Dunaágban. A versenyek programja a következő:

- I. Jártások négyezős versenye;
- II. Skiff-verseny;
- III. Kezdők négyezős versenye;
- IV. Double-scull-verseny;
- V. Kezdők és jártások négyezős versenye.

+ Német 16 Budapesten. A graditzi porosz királyi főménes legjobb kétévese, Stör, biztos induló a Budapesten döntésre kerülő szent László-díjban.

+ Ottó főherceg bánajelentése. Ottó főherceg lovai az idén nem fognak megjelenni a verseny pályán; azok összes kötelezettségeiért bánatot jelentett.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Koch Ödön rimaszombati bírósági joggyakornokot az alsó-lendvai, Domokos István aradi törvényszéki joggyakornokot a borosjenői és Takács László máramaroszági városi joggyakornokot a dárdai bírósághoz aljegyzökké, Nevorai Jakab budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki irnokot a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszékhez irodatiszté, Szentmiklóssy Arthur nagyenyedi járásbírósi telekkönyvi átalakító díjnokot a szécsrényi, Hildensztab György topolyai járásbírósi díjnokot a billédi és Galamb József veszprémi járásbírósi díjnokot a szept. 1. járásbíróshoz irnokokká; — a vallás- és közoktatásügyi miniszter Burján Albert tassi községi iskolai tanítót a kibédi állami elemi népiskolához rendes tanítóvá kinevezte.

Magyar név. Kiskoru Deutsch Zsigmond, Árpád, Márton és Jolán budapesti lakosok Dánosra, Handra Ferenc debreczeni lakos Hadaira, Rosenzweig Sándor bécsi lakos Ronára, Deutsch Lipót félegyházi lakos, valamint kiskoru gyermekei Heléna, Gizella, Sándor, Berta, Jenő, Imre és Róza Dévára, Reichenstädter József trencséni lakos, valamint kiskoru gyermekei Gyula, Otília, István és Vilmos Karikásra magyarosították vezetéknévüket belügyminiszteri engedéllyel.

Árverések a fővárosban. Mauthner Adolf ingóságai Ferenc József-ter 6. szeptember 24. Argauer József ingóságai Dob-utca 103. szeptember 16.

NYILT-TÉR.

Egyévi önkéntesek
lehetőlegánabbban és legolcsóbban felszereltetnek

Ziller Mór és társa
özégnél

Budapesten, Károly-laktanya,

oszták császári és magyar királyi, görög királyi, szerb királyi, román királyi és perza császári udvari egyenruha szállítók, ó. cs. és kir. fensége József főherceg, ó. kir. fensége György görög trónörökös, ó. kir. fensége luxemburgi nagyherceg udvari egyenruha szállítói.

Sorozókötelesek

hivalkozással e lapra, ingyen és bérmentve kapnak oly árjegyzéket, mely az egyévi önkéntes jog elnyerésére vonatkozó törvényzikket, utasításokat és folyamodvány-mintákat tartalmazza. 1898

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, szeptember 15.

	sz ept. 15. cents	szept. 14. cents.
Buza szeptemberre	72 ¹ / ₈	69 ¹ / ₂
„ májusra	68 ¹ / ₄	66 ⁷ / ₈
„ decemberre	69 ¹ / ₄	68 ³ / ₈
Tengeri decemberre	34 ¹ / ₄	34 ³ / ₈

Chicago, szeptember 15.

	szept. 15. cents	szept. 14. cents
Buza decemberre	63 ¹ / ₄	62 ³ / ₈
Tengeri decemberre	29 ¹ / ₂	29 ³ / ₈

Pénzügy.

A tőzsdéről. A budapesti Giro- és pénztár-egylet helyiségeiben ma az összes pénzügyintézetek képviselői értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy szombaton, folyó hó 17-én, a megdicőült Erzsébet királyné temetése napján, hivatalaikat egész napon át zárva tartják. — A tőzsdetanács közli: teszi, hogy ó császári és apostoli királyi felsége, Erzsébet királyné temetése napján, folyó hó 17-én, a gabonacsarnok és a tőzsdeterem zárva tartatik s ugy a választott bíróság eljárása, valamint az összes hivatalok működése szünetel. E napon tehát sem fölmondások, sem benyújtások nem eszközölhetők, sem áruk nem szállíthatók.

Kőbányai sertésplac, szept. 15. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) — krajczárig. Közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 55—56 krrig. Közép (páronkint 251—320 kllrig terjedő sulyban) 56—56¹/₂ kr. Könnyű (páronkint 250 kllrig terjedő sulyban; 56¹/₂—57 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kllg. felüli sulyban 55¹/₂—56 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 55—56 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 54—55 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. szept. 13. napján volt készlet 47156 darab, szept. 14-én felhajtott 187 drb, szeptember 14-én elszállított 265 darab, szeptember 15-ére maradt készletben 47078 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanyha.

Budapesti gazdasági és tényésmarhavasár, szept. 15. (A budapesti közvágóhid és marhavasár igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 475 darab, ugymint: jármos ökör első minőségű 12 darab, közép 173 darab, fejős tehén: tarka 247 darab, bonyhádi 48 darab. Jármos ökökre meglehetősen jó kereslet volt, a mult vásárnak megfelelő árákon kerültek forgalomba. A fejős tehének ára a nagyobb felhajtás következtében darabonkint 5—10 forintra emelkedtek. Az egyes vevők közül említettek: Schwartz S. Czinkota 16 drb, Forray Miklós Nádudvar 11 darab, Cséry L. Szent-Lőrincz 12 darab fejős tehén. Herczeg Metternich Herczeghalom 24 darab, Székesfehérvári káptalan 20 drb. Br. Schossberger Zs., Valkó 38 darab jármos ökör. Következő árak jegyeztettek: Középmínőségű jármos ökör 250—350 frt páronkint. Tarka, kevert származású tehén 70—110 forintig, bonyhádi tehén 110—160 forintig darabonkint.

Budapesti vágómarhavasár, szeptember 15. (A budapesti közvágóhid- és marhavasár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 4712 darab nagy vágómarha, nevezetesen: 849 darab magyar és tarka ökör, 509 darab magyar és tarka tehén, 2436 darab szerbiai ökör, 35 darab boszniai ökör, 1 darab boszniai tehén, 146 darab bika és 343 darab bivaly, 333 darab szerb tehén. Minőség szerint 685 darab elsőrendű hizott, 3121 darab középmínőségű és 906 darab alárendelt minőségű hizott ökör. Múltan a felhajtás vágómarhában mintegy 1000 darabbal többet tett ki mint a mult héten, az árak általánosságban lanyha irányzat mellett 100 kilónkint 1 forintra hanyatlottak. Csak jó minőségű hizott marha ára maradt változatlan. A megjavult helybeli fogyasztásnak és a nagyobb számban megjeleni idegen vevőknek köszönhető, hogy a nagy felhajtás mellett nem volt jelentékenyebb áresés. Következő árak jegyeztettek: hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 30—32 forintig, hizott magyar és tarka ökör, középmínőségű 27—29 forintig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 24—26 forintig, jobb minőségű magyar és tarka tehén 20—32 forintig, magyar tehén középmínőségű 20—32 forintig, szerbiai ökör, jobb minőségű 24—29 forintig, szerbiai ökör középmínőségű 19—23 forintig, szerbiai bika 20—32 forintig, szerbiai bivaly 16—20 forintig. Métermázsánkint élősulyban.

Budapesti szurómarhavasár, szeptember 15. (A budapesti közvágóhid és marhavasári igazgatóság jelentése.) Felhajtott 771 darab belföldi, 44 darab növendék élő borju. — A vásár hangulata élénk volt. Jegyzett árak: Élő belföldi borju 32—46 forintig, kivételesen 48 forintig, növendék borju 18—22 frtig.

Bécsi juhvásár, szeptember 15. A mai juhvásáron a felhajtás 5097 darab juh volt. A vásár élénk. Árak páronkint: kiviteli juh 20—20¹/₂ forint, selejtes 11—17 forint páronkint.

Bécsi szurómarhavasár, szeptember 15. A mai vásárra felhoztak 3245 darab borjut, 1102 darab élő sertést, 912 darab öltött sertést, 317 darab öltött juhot és 38 darab barányt. Az irányzat csendes. Jegyzések: Öltött borju 44—64 kr, I. minőségű 36—38 kr, élő borju 40—46 kr, elsőrendű 48—54 kr, fiatal sertés 39—51 kr, öltött nehéz sertés 56—65 kr, elsőrendű süldő 40—53 kr., öltött juh 25—38 kron kilónkint.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számokat húzták ki: 60.000 koronát nyert: 35632. 30.000 koronát: 86883. 10.000 koronát 70690 84465. 5000 koronát: 20074 15825 69807 39858. 2000 koronát: 18594 44872 81929 69002 45951 12667 81646 44817 56383 7393 30473 33601 58314 11574 27579 69450 48959 72311 55437 82208 1355 75023 84919 99490. 1000 koronát: 44377 48054 69513 43422 67623 10659 6770 59463 1638 99797 91826 68029 44377 48054 60210 70085 52122 81701 99036 29420 10250 4799 20546 85041 69078 19421 19860 25855 73355 3473 15866 21387 12243 9721 78276 65939 78643 53510 76933 68173 38615 14840 90274 83312 37848 59172 96156. 500 koronát: 59737 38316 41686 42238 59351 59221 29818 83337 7798 60006 76806 10353 49517 27031 29818 68342 87337 86663 39775 21627 82963 48290 70251 52304 41999 59737 68926 30457 51782 90864 94861 86115 79282 41493 12471 68249 29284 96618 46819 70232 97744 98584 15310 90204 40017 3749 37962 59859 82254 65066 5258 68443 60791 73765 28799 20738 13112 45508 48294 73097 28417 16803 33846 81556 55101 26893 52414 54099 39846 64955 64178 73793 9852 45202. A mai húzásnál a 30.000 korona nyereség a 86.883 számú sorsjegyre esett, mely B o g d á n y S. fővárosi sorsjegy irodájában váci-utca 11. adatott el.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, szeptember 15.

Be is csukták ma, úgy látszik alaposan. Abból a kelepceből nem eresztik ki egykönnyen a blanco-eladókat. Tagadhatatlan különben, hogy a fennálló engagement már nagyon redukálódott, mert a contremine tulnyomólag októberre halasztotta köteseit. Vajjon a jövő hónapban elegendő szállítási anyag felett rendelkeznek-e majd az eladók?!

Ma 4000 métermázsza buza szállítását jelentették be és jellemző, hogy az átvevők között oly czég is szerepel, amelyről híresztelték, hogy nagyban vásárolja a szerb búzát szállítási czélokra.

Készáruból elkelt 25.000 métermázsza 7 és fél krajczár magasabb áron, közte 4500 métermázsza szerb buza.

A többi cikkben is szilárd volt az irányzat, nevezetesen a rozs ára emelkedett 5—10 krajczárral. Jegyzéseink: rozs 6:90—7:05 forint, árpa 5 forint 60—90 krajczárig, zab 5 forint 60—95 krajczárig, tengeri 5 forint 25—30 krajczárig.

A határidőpiacon zárul buza szeptemberre 9 forint 01 krajczár, októberre 8 forint 79 krajczár, márcziusra 8 forint 70 krajczár, rozs szeptemberre 7 forint 10 krajczár, márcziusra 6 forint 50 krajczár, zab szeptemberre 5 forint 36 krajczár, márcziusra 5 forint 59 krajczár, tengeri szeptemberre 5 forint 15 krajczár, májusra 4 forint 64 kr.

A szeptemberi buza ma délután 9 forint 03 krajczáros áron forgott. Tehát feltámadt ismét a „kilenczes”, miután június 22-én ez idányre végkép elhantolták a tőzsdén. Az „Országos Hírlap” az e napi eseményről a következőkében számolt be: „Éktelen zsvaj közepette lerombolták végre a kilenczforintos buzaárt. Idejegyezzük a történelmi dátumot: déli egy óra harminczöt perczkor adták el az első ezer métermázsza szeptemberi búzát nyolcz forint kilenczvenkilencz krajczáron, mert úgy rémlik, hogy sokan megátkoztak még azt az órát, amelyben e könnyelmű vállalkozásba belementek. Megnyitották a kilenczest; nohát majd becukják ismét!”

Előfordult készáru-eladások.

Table with columns for quantity (Mennyiség), type (faj), price (ár), and location (hely). Lists various grain transactions such as '100 új buza tiszavidéki', '100 sárga Bpest', etc.

Gabonaforgalom:

1898. szeptember 14.

Table showing grain arrivals (érkezett) and shipments (elszállított) in metric tons (métermázsza) for wheat (buzából), rye (rozából), barley (árpából), oats (zabból), and sea (tengeriből).

Raktárállomány:

Table showing warehouse stock (Készlet) in metric tons (métermázsza) for wheat (Buza), rye (Rozs), barley (Árpa), oats (Zab), and sea (Tengeri).

Hivatalos készárujegyzések.

Table of official grain prices (Hivatalos készárujegyzések) listing types of grain (Buza, rozs, árpa, zab, tengeri, repce) and their prices in forint and cent.

Hivatalos határidőjegyzések.

Table of official forward grain prices (Hivatalos határidőjegyzések) for wheat (buza), rye (rozs), barley (árpa), oats (zab), sea (tengeri), and rapeseed (repce) with forward and spot prices.

Előfordult határidőkötések.

Table of official forward grain contracts (Előfordult határidőkötések) showing prices for wheat (buza), rye (rozs), barley (árpa), oats (zab), sea (tengeri), and rapeseed (repce) with contract and spot prices.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, szeptember 15.

A mai tőzsde szilárd volt és ezt a jellegét mindvégig megtartotta. Államvasuti részvények iránt élénk érdeklődés nyilvánult, miután a legutóbbi kimutatást kedvezően itélik meg. Ugy látszik azonban, hogy nem ez a szempont a döntő, hanem, hogy a contremine feloldotta engagementját, amely e papírban fennállott. Mind a két hitelrészvény emelkedett a mai tőzsdén és a helyi vállalatok közül közúti javította árfolyamát, míg Bank-egyesület gyengült és Villamos lanyha maradt. Magyar járadékok folytatták árhlánytálló irányzatukat. E papírok Ausztriából özönlenek vissza hozzánk és ez okozza a gyenge állást.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 392.25—393, Osztrák hitelrészvény 356.60—357, Osztrák-magyar államvasut 351.90—352.60, Rimamurányi 252.50—252.90 forinton kötöttet.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 356.70, Magyar hitelrészv. 392.50, Aranyjáradék 119.80, Koronajáradék 98.30, Leszámitoló-bank 259.50, Jelzálogbank 248.—, Rimamurányi 252.50, Osztrák-magyar államvasut 351.90.

A déli tőzsdén előfordult kötések: Közúti vasut 382—382.75, Villamos vasut 237, Magyar hitelrészvény 392.75—393, Magyar leszámító bank 260, Osztrák hitelrészvény 357—357.30, Osztrák-magyar államvasut 352.30—354.30, Bankegyesület 104—106.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 1.—1.25 forint, 8 napra 3.50—4.— frt, szeptember utólfára 5.—6.— forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table showing closing prices for various securities (Magyar aranyjáradék, Magyar koronajáradék, Magyar hitelrészvény, etc.) as of September 15.

Az utőtőzsde szilárd volt.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table showing closing prices for various securities (Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztr.-magyar államvasut, etc.) as of September 14.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTÖZSDÉK.

Budapest, szeptember 15. Zsiradékból kis tételek kerültek forgalomba változatlan áron. Szilva irányzata kellemesebb. Kötöttet okt.-nov. szerbiai szilvaiz 9.37 forinton és 100 darabos 11.60 forinton métermázsánként.

Hivatalos jegyzések.

Table of official market prices (Hivatalos jegyzések) for various commodities like oil (olaj), sugar (cukor), and other goods, listing prices in forint and cent.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, szept. 15. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak szilárdak. Baromfiúknál élénk, árak szilárdak. Halban élénk, árak esőkentek. Tej- és tejtermékek élénk, árak szilárdak. Tojásnál élénk, árak szilárdak. Zöldszégnél élénk, Gyümölcsnél élénk, árak emelkedtek. Fűszereknél csendes, időjárás derült, meleg. A központi vásárcsarnokban nagyon eladott élelmiszer-cikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhalahus hátulja I. 52-56 frt. II. 48-52 frt. Birkahús hátulja I. 42-46 frt. II. 40-42 frt. Borjú us hátulja I. 64-68 frt. II. 60-64 frt. Sertésus Isőrendű 62-64 frt. vidéki 54-58 frt. (Mindenkint 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60-80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 64-65.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő). Tyúk 1 pár 0.90-1.20 frt. Csirke 1 pár 0.50-1.05 frt. Lud hizott kilonként 50-60 kr. — Különlétek. Tojás 1 láda (1440 db) 35.0-36.0 frt. Sárgarépa 100 kötés 1.00-1.00 frt. Petrezselyem 100 kötés 1.00-1.00 frt. Lenese m. 100 kiló 7-10 frt. Bab nagy 100 kiló 8-10 frt. Paprika I. 100 kiló 30-60 frt. II. 20-28 frt. Vaj I. rendű kilonként 0.70-0.75 frt. Tea-vaj kilonként 0.90-1.05 frt. Burgonya, rózsás, 100 kiló 1.50-1.70 frt. Halak. Harsa (élő) 0.80-1.00 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.80-1.00 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.60-0.80 frt.

Szesz.

Budapest, szeptember 15. Irányzat változatlán. Kontingens nyersszesz Budapestén 18.75-19.—. Finomított szesz nagyban 55.25-55.50. Finomított szesz kicsinyben 55.75-56.—. Élesztő-szesz nagyban 55.75-56.—. Élesztő szesz kicsinyben 56.25-56.50. Nyersszesz adózza nagyban 54.25-54.50. Nyersszesz adózza kicsinyben 54.75-55.—. Nyersszesz adózzal (exknt.) 15.—-15.50. Denaturált szesz nagyban 22.—-22.25 Denaturált szesz kicsinyben 22.25-22.50. Az árak 10.000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, szept. 15. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra nagyban 20.60 forinton kelt el. Zárlatjegyzés 20.20-20.50 frt.

Prága, szept. 15. Adózott tripló-szesz nagyban azonnali szállításra 55.25 forinton kelt. Adózzal szesz 19.25-19.50 forinton kelt el azonnali szállításra.

Triest, szept. 15. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban, 12.—-12.25 forint szeptemberi szállításra.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDEK.

Bécs, szeptember 15. A mai határidő forgalomban a fedezeti vásárlások hatása alatt szilárd volt az irányzat. A készáru piaczon is jobb hangulat uralkodott.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 8.63-8.60-8.62, buza őszre 8.74-8.75-8.68-8.71, rozs őszre 7.17-7.10-7.14, tengeri május-juniusra 4.98-4.95, zab őszre 5.65, repce augusztus-szeptemberre 12.75 forinton.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDEK.

Bécs, szeptember 15. A mai tőzsdén szilárdabb volt az irányzat. Kedveltek voltak prágai vasipar, továbbá alpesi bánya és hitelrészvény. Az üzlet mindvégig szilárd maradt és különösen államvasut iránt mutatkozott élénkebb kereslet.

Az előlőzsdén: Osztr. hitelrészvény 356.50-357.25, Anglo-bank 156.50, Union-bank 294, Länderbank 225, Osztrák-magyar államvasut 352.75-351.75, Déli vasut 75.75-75.85, Dunagőzhajózási 453, Török dohány 129-129.75, Alpesi bánya 167.50-168.50, Tramway 509-510, Prágai vasipar 744.50-751, Osztrák koronajáradék 101.40, Török sorsjegy 58.70-58.60 forinton.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 356.87, Anglo-bank 156.50, Bankverein 266.50, Unionbank 294.—, Länderbank 225.—, Osztrák-magyar államvasut 354.25, Déli vasut 75.75, Elbevölgyi vasut 264.—, Észak-nyugoti vasut 246.50, Alpesi bánya 167.50, Májusi járadék 101.45, Török sorsjegy 58.70, Német márka 58.87. Török dohányrészvény 129.50 forinton.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: 4-2% os papírjáradék 101.40, 4-2% os ezüstjáradék 101.15, 4% os osztrák aranyjáradék 121.—, Osztr. koronajáradék 101.40, 1860. sorsjegy 149.50, 1864. sorsjegy 194.50, Osztrák hitelsorsjegy 199.50, Osztrák hitelintézeti részvény 357.25, Angol-osztrák bank 156.50, Union-bankrészvény 294.—, Bécsi Bankverein 266.50, Osztrák Länderbank 225.25, Osztrák-magyar bank 904.—, Déli vasut részvény 75.75, Elbevölgyi vasut 263.75, Dunagőzhajózási részvény 454.—, Alpesi bányarészvény 167.80, Dolányi részvény 130.—, 20 frankos 9.53 1/2, Császári kir. vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.05. Német bankváltó 58.82. Bécsi Tramway 508.—. Az irányzat szilárd.

Bécs, szeptember 15. A déli tőzsde, zárlat után jegyezték: Osztrák hitelrészvény 357.12, Magyar hitelrészvény 393.—, Anglo-bank 157.—, Bankver. 266.50, Union-bank 294.—, Länderbank 225.25, Osztrák-magyar államvasut 254.12, Déli vasut 75.50, Elbevölgyi vasut 264.—, Északnyugoti vasut 246.75, Török dohányrészvény 129.50, Rimanorányi 252.—, Alpesi bánya 167.75, Májusi járadék 101.45, Magyar koronajáradék 98.30, Töröksorsjegy 58.60, Német márka azonnali szállít. 58.87 forinton.

Frankfurt, szeptember 15. (Zárlat.) 4-2% os papír-járadék 85.75, 4-2% os ezüst-járadék 85.65, 4% os osztrák aranyjáradék 102.50, 4% magyar aranyjáradék 101.80, magyar koronajáradék 98.70, osztrák hitelintézeti részvény 302.75, osztrák-magyar bank 766.—, osztrák-magyar államvasut 299.25 déli vasut 67.38, bécsi váltóár 169.87, londoni váltóár 20.085, Párisi váltóár 80.70, Bécsi Bankverein 225.12, Union-bank részvény 249.50, villamos részvény 136.—, alpesi bányarészvény 143.80, 3% magyar arany-kölcsön 89.—. Az irányzat szilárd.

Páris, szept. 15. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.15, 3 1/2 % francia jár. 106.—, olasz járadék 93.02, Osztrák földhitelrészvény 1295.—, Francz. törl. járad. 101.70, 4% os osztrák aranyjáradék 104.—, 4 száz. magyar aranyjáradék 102.55, Ottomán-bank 517.—, Párisi bankrészvény 690.—. Alpesi bányarészvény 364.—. Az irányzat szilárd.

VIZÁLLÁS.

— Szeptember 15-én. —

Table with columns: Folyó, Víznyomás, Vizállás reggel, Vizállás este, Folyó, Víznyomás, Vizállás reggel, Vizállás este. Lists various locations like Tisza, Szamos, Duna, etc., with water level measurements.

lek magyarizál: * = Jéges víz; + = Ofalett; - = 0 alatt < = Asadt; > = apadt; ? = kétséges. Megjegyzések: Holynkint jelentékeny csapadék volt. Maximum Beszkiden 24 mm. A felső Duna Steing és a Tisza M.-Szigetig árad; a többi folyók általában apadó jellegűek, különben a tegnapi folyók vízszintváltozással jelentéktelenek. Tegnapi távirat szerint: a vajkai gázlóban 150 czm., a lipóti gázlóban 150 czm., a bajcsi gázlóban 155 czm. a vízmélység. Mai távirat szerint Palánkánál 170 czm. a vízmélység.

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h., szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. szeptember 15-én.

Large table with multiple columns listing various financial instruments: Állampapírok, Záloglevelek, Elsőbbségek, Részvények, and Sorsjegyek. Each entry includes a description and its corresponding price in forint and denar.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, péntek, 1898. szeptember 16-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

Elaha Luiza assz. első föllépése szabadsága után

A falu roszsza.

100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti népszínházi darabok 3 felvonásban. Irtá: Toth Ede. Zenéjét szerzőltette Erkel Gy.

Személyek:

Feladi Gáspár Horváth V.
Lajos Szirmai
Bozsika Gazsi M.
Báti Teresi P. Lukács J.
Gondor S. Kiss M.
Furán Rózi Blaha L.
Kánya Kántortanító Ujvári
Göncz Pieta Nyireth
Göncz S. Siposné
Cseréborároska Lendvai
Kovács Zsigmond Tolnai
Kovács V. Várnay

Kezdete 7 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

754. szám. — 754. szám.

A helyettes.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: W. Busnach és Georges Durval. Fordította Fái J. Béla.

Személyek:

Antoine Tapolczay
Henry Göth
Dudoseau Gál
Valentino Barony F.
Lofidde Deli E.
Miss Mood Bálint R.
Margaret Négrady J.
Nelly Peesi P.
Jane Berzétei
Dávid Győző
Joseph Bardó
François Balassa
Troubette Szóko
Imok Munkácsy M.
Sophie Kassai
Első reudör Váradi
Meredek Fodor
Lakatos

Kezdete 7 és fél órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A gésák

vagy *Egy Japán teaház története.*

Énekesjáték 3 felv. Irtá: Owen Hall. Ford. Fái J. B. és Makai E. Zenéjét szerzőltette Sidney J.

Személyek:

Kegynált Szentmiklóssy
Bronville Ferenczy
Cunningham Iszényi
Grinston Odry Z.
Stanley Sorégyi
Downey Simon
Bolton Béres
Van-Gsi Székely
Ludri márti Boross
Münöza Vitéz Gizella
Aranyvirág Eikei J.
Bimbó Szalai
Aranyhárta Háken
Bolyáska Gömbözy
Lucy Wynne Szilassy
Mary Worthington Varga
Edith Grant Arató
Molly Seaton Somló Z.
Kate Paulsen Gócs
Kátana Kelmár
Tökényi reudör Márai
Námi, apácsi leány Fehér K.

Kezdete 7 és fél órákor.

VÁROSLIGETISZINKÖR

Igazgató Feld Zsigmond.

A kornevillei harangok.

Operette 3 felvonásban.

Kezdete 7 órákor.

BUDAI SZINKÖR

Keressd a szived.

Színjáték 3 felvonásban. Irtá: Jókai Mór.

Kezdete 7 órákor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Népszínház	Magyar Színház	Budai Színház
Szombat	—	—	—	—	—	—
Vasárnap d. u.	—	—	—	—	—	—
Este	—	—	A hálókocsi ellenőre	Gyimesi vadvirág	Arany-lakodalom Áruló	Bodai Szikla Angyal Bandi

58.399/98. számhoz.

Lóárvesi hirdetemény.

A magy. kir. állami ménesekből kisorolt anyakanczák, számfelletti fiatal kanczák, valamint a fogarasi ménesből származó herétek és a mén-telepek állományából kisorolt herétek árverése folyó évi október hó 3-án és folytatólag Budapesten, a Tattersall kerepesi-uti helyiségeiben fog meg-tartatni.

A lovak leírását és a részletes feltételeket tartalmazó árverési jegyzék, a postabélyeg beküldése mellett a Tattersall igazgatóságától kapható.

Budapesten, 1898. évi augusztus hóban.

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

MIKSZÁTH KÁLMÁN
Katángy-Naptár-a
1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni,

hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az ORSZÁGOS HIRLAP KIADÓHIVATALA

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Iskolakönyvek és egyéb műveket

legnagyobb áron vásárol

Rozsnyai Károly IV., Budapest, Múzeum-körút 15.

Kitüntetés czimbalomról az excentrius kiállításán.

JEGESI GÉZA,

műköltveles czimbalom-észleltő és a vaskorom-czimbalom feltalálója.

Budapest, VII., Nefeletjs-utca 43. szám.

Szalón-czimbalomok,

pedalos, barna vagy fekete, külön erős csomag hanggal, erős szer-kezettel 8 évi jótállással. Bóli ár 150 frt. Nálam 75 frtért hap-hatók. Alap os tanítást is elvállalok havonta 8 frtért.

Arjegyzők kívánatra beemertve küldetik.

Nagy bolthelyiség

a József-körút legélénkebb helyen

f. é. november hó 1-ére kiadó.

Csim a kiadóhivatalban.

89745 H. M. X.—98. sz.

Magyar királyi honvédelmi miniszter.

Részletes árlejtési hirdetemény.

A honvédelmi m. kir. miniszterium különböző szükségletei-nek fedezése céljából a következő szállításokra árlejtés hir-dettetik.

1. a papír és irodai szerek szállítására; bánatpénz 400 frt,
2. könyvmdai és világítási cikkek, s anyagszerek, szállítá-sára; bánatpénz 50 frt,
3. egyenruhák készítésére; bánatpénz 50 frt,
4. könyvkötői munkákra; bánatpénz 50 frt,
5. tüveges munkákra; bánatpénz 25 frt.

Az 1-ső és 2-ik pont alatti szállítások minden egyes cik-kére, vagy szerére nézve külön ajánlatok is tehetők, de azon kikö-tés mellett, hogy a papír-és irodai szerek kizárólag hazai gyárt-mányok legyenek.

Mindezen cikkek szállítására és munkák elvállalására a szerződésnek 1899. évi január 1-től öt évi időtartamra, vagyis 1904. év végeig fognak megköttetni.

A különböző szükségletek mérvéről s mennyiségéről s egy-átalán a közelebbi összes módzatokról, a segédhivatalok főigaz-gatója a kellő felvilágosításokat hivatali helyiségeiben (I. ker., Vár, Szt. György-tér, honvédelmi miniszteri palota, földszint) a hivatalos órák alatt megadja.

A papírszükségletek alakjairól, fajairól és minőségéről ki-mutatás szerkesztett ezen kimutatás kívánatra a vállalkozni kívánóknak kézbesíthető is.

Az-ezen szükségletek szállítására, pályázók kötelesek aján-

latukat minden irányban kellőleg részletezni; a szükségelt cik-kekről mintákat csatolni, ahol átalányösszeg fizetése ajánlatik, ezen összeget vagy a részletezett cikkek árait egyenkint szám-mal és betűvel megjelölni.

Az ajánlatok a m. kir. honvédelmi miniszteriumhoz címe-zendők, s ezen miniszterium iktató - hivatalában lepecsételt boríték alatt legkésőbbben folyó évi október 15-ik be-nyújtandók.

A borítékra szembetűnően ráírandó:

„Ajánlat az 1898-ik évi 39745/x honvéd miniszteri számhoz.”

A követelt bánatpénz (óvadék) előzetesen valamely m. kir. állampénztárnál vagy adóhivatalnál letétbe helyezendő, és az ajánlatához csakis az ezen letétbe helyezett összegről szóló „Letéti elismervény” csatolandó.

A fent kitűzött határidő letelté után, vagy a követelt óva-dékra vonatkozó „Letéti elismervény” csatolása nélkül beadott ajánlatok tekintetbe vétetni nem fognak.

Az óvadékot képező „Letéti elismervény” az ajánlat el nem fogadása esetén ajánlattevőnek azonnal visszaszolgáltattatik.

Budapesten, 1898. évi szeptember hó 5-én.

A miniszter helyett

GROMON,
államtitkár.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ poste-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Csiszori az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindouai könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Apró hirdetések 20 krajczáron alól nem közöltetnek.

„Poste-restante” hirdetések bélyegilletékesek.

LEVELEZÉS.

Isten veled kedves Margitom, gondolj néha-néha rád s ez vigaszt ad fájó szívemre. Légy szíves, ha csak egy csókot, a téged nagyon szerető M. od-tól. 6228-1

Két intelligens fiatal ember levelezni óhajtana két vigkedélyű hölgyvel. Levelek „Akos és Árpád” alatt kéretnek a kiadóba. 6198-1

Dudus. Még eddig semmi fordulat s csakis azért nem írtam, valószínűleg a legközelebbi napok meghozzák várakozásunk eredményét. Pá, csókollak igen sokszor. 6228-1

Édesem. Nagyon későn vettem leveled s csakis azért nem voltam ott, reményem hogy legközelebb mindketten helyre hozzuk az elmulasztottakat. Isten veled. 6222-1

P. . . Fülöpöt kéri H. Márton, aki József-városi realiskolai tanuló korában egy évig instruktora volt, hogy hollétéről tudósítsa. Jó hire van számára. 2015-1

Hallja-e? „E.”-nek postán levele van, hozzássa el. 2019-1

HÁZASSÁG.

27 éves kereskedő nőül óhajt venni egy izralita vallású jó családbeli leányt, kinek 5-6 ezer frt hozománya van. Levelek „Fővárosi kereskedő” alatt kéretnek. 6216-2

27 éves kereskedő nőül óhajt venni egy izraelita vallású jó családbeli leányt, kinek 5-6 ezer frt hozománya van. Levelek „Fővárosi kereskedő” alatt kéretnek. 6216-2

Mősülmi szeretnék, kellő ismeretség hiányán ez uton kívánnék egy jó családbeli izr. vall. szép leányt ismeretséget kötni, kinek 8-10.000 frt készpénzhozománya van. Komoly ajánlatok ismeretlen 29- alatt e laphoz címzendők. Diskréció biztosítva. 6154-2

ALLÁST KERES.

100 koronát adok annak ki, nekem hivatalozói vagy pénzbeszedői állást szerez előkelő nagyobb intézetnél, esetleg óvadékkal. Czim a kiadóhivatalban. 6224-3

Kisasszony, ki a kereskedelmi szaktanfolyamot most végezte kitűnő eredménnyel, a gép- és gyorsírásban jártas, sürgősen keres irodai állást szerény igényekkel. Czime a kiadóban. 6194-3

Könyvelő, ki jelenleg is egy nagyobb vállalatnál e minőségben alkalmazva van állását változtatni kívánja. Szíves megkeresések „Könyvelő” alatt e laphoz kéretnek. 6032-3

ALLÁST KAPHAT.

Kisasszony, ki németül és magyarul jól szten ogra-lál, a gépírásban jártas, egy nagy fizetlebe 35 frt fizetéssel felvétetik. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők „Biztos állás” czimen. 6204-4

Elárnsítónő keresetkét egy divat-szalonzletbe, ki már ity minőségben alkalmazva volt, előnyben részesül. Ajánlatok „Csinos alkatu” jellegével a kiadóhivatal továbbit. 6206-4

Zársalgónő keresetkét vidékre egy előkelő urí családhoz. Ajánlatokat „Művelt nő” czimen a kiadóhivatal közvetit. 6214-4

OKTATÁS.

Czimbalom-tanítónő ajánlkozik, tanit a legkifűnőbb tanmód szerint (óránként 50 kr.). Ugyanott egy remekhangú, pedálos Horváth-féle czimbalom is eladó 60 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6694-5

Német és franczia-nyelv oktatására elvállalok néhány tanuló szerény díjazás mellett. Levélbeli megkeresések „Német-franczia oktató” alatt továbbit a kiadóhivatal. 6034-5

Minden urhölgy 2-5 hónap alatt megtanulhat alaposan zongorázni. Mérsékelt díj. Levelek „Zeneértő 40” jellege alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2013-5

Prof. parisien Conversation française-anglaise, 10 leçons fr. 5., leçons particulieres á des dames distinguées. Adresse á l'Expedition. 6196-5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorlott zongora tanítónő. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 6074-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Megbízható és jártas egyén, kik venni vagy eladni szándékoznak házat-és telket (Újpest környékén), jutányosan közvetit. Az érdeklődők forduljanak hozzá egész bizalommal. Czim a kiadóhivatalban. 5268-7

A Lágymányoson, valamint Agyalföldön Szent László-uton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402-7

Rákos-Palotán a Széchenyi-telep, illetőleg a körvasut közvetlen közelében egy 12000 négyszögöl nagyságu ölenként 3-25, telek jutányos árban eladó. 5256-7

ELADÁS.

Butor jó, szolid kivitelben előnyös részletfizetésre **Náthán Ignác** kárpitos és asztalosbutor egyed. főraktárában VII. Erzsébet-körut 23. sz. Árjegyzékek vidékre ingyen és bérmentve. 6835-8

Joghalgató keres nagyobb ügyvédi irodába állást. Czime a kiadóban. 6210-3

Jróasztalok, két, darab, az egyik 160, a másik 140 centiméter hosszú, mindenik 7 fűkos olesón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6050-8

Kerékpár alig használt, kitűnő turagép eladó. Czim a kiadóban. 2017-8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873-1888-iki évfolyamain megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046-9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember a jövő tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körut és a Barcsay-utczához. Czim a kiadóban. 5914-10

Intelligens családnál lakást és teljes ellátást kaphat olcsó ár mellett 1-2 vidéki fiu a Józsefvárosban. Kitűnő bánásmód biztosított. Czim a kiadóban. 5788-10

Jgen szépen butorczott szoba teljes ellátással kiadó. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 6144-10

Élső, emeleti utczai szoba, esinos butorczattal, külön bejárattal kiadó. Czim a kiadóban. 5970-10

SZOBA KERESTETIK.

Lépcsőházba nyiló szobát keres egy fiatal ember a József-köruton az „Országos Hirlap” közelében havi 18-20 forintért. Ajánlatok B. C. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6188-12

A Ferencz-városban egy tiszta utczai szobát keresek intelligens családnál, esetleg teljes ellátással. Ajánlatok az ár megnevezésével „Jó lakó” alatt kéretnek a kiadóba. 6132-12

Előkelő családnál keresek két iskolába járó leányom részére lakást teljes ellátással a Lipót-városban, lehetőleg zongorahasznáttal. Körülményes ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba „Gondos felügyelet” czimen. 6152-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Két külön bejáratu szobából és konyha stb. álló lakás az V. kerületben Vadász-utczában azonnal kiadó Ugyanott egy műhelynek, vagy raktárnak alkalmas, az utczára nyiló nagy pincze is kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 6164-13

Kiadó lakás a Nagymező-utczában, mely áll 2 utczai, egy udvari szoba, előszoba, stb. Évi bér 500 frt. Czim a kiadóban. 6002-13

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőte-remnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb forgalma helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

KÜLÖNFÉLE.

Köhögésnél, rekedtségnél vagy en 30 krért Réthy-féle Pemete-fű-czukorkát. 1537-18

Egy igen ügyes női ruhavarrónő ajánlkozik házakhoz napi 1.50 krért. Czim a kiadóhivatalban. 2005-18

3822. szám

Árverési hirdetés.

A földmivelésügyi m. k. miniszter ur ó nagyméltóságának f. évi június hó 28-án kelet 41375. sz. intézvénye alapján a dorgosi és berzovai erdőgondnokság 1899-1903. évi 1099-3 kat. h. kiterjedéssel bíró vágásaiban 1899. január hó 1-től, bezárólag 1903. december végéig terjedő időszakon belül azaz öt (5) év alatt kihasználható 11.335 m² haszonfa, 141.115 ürm. hasáb, 41.210 ürm. dorong tűzifa és 39.702 koci galy- és rözsefa tövön való eladása iránt 116.849 frt 60 kr. kikiáltási árral, továbbá az ezzel kapcsolatos, a faüzletből el nem különíthető lalasincai mészköbánya, mészégetési jog, ehhez tartozó mészkemenczék és épületek 1899. május hó 1-től, 1904. évi április hó 30-ig, azaz öt (5) évi időszakra terjedő bértartam alatti haszonbérbeadása iránt egy (1) évi 4290 frt haszonbérnek mint kikiáltási árnak alkalmazása mellett Lippán a m. kir. főerdőhivatalnál 1898. évi szeptember hó 29-én, délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Bántapénz

a fenti faértéknek, valamint az évi haszonbér-összegnek tíz (10) százaléka, azaz 12.114 frt — kr.

Az árverési és szerződési feltételek a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. minisztérium erdészeti főosztályánál, alulírott főerdőhivatalnál, valamint a dorgosi és berzovai m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, átvehetők s versenyezni kívánóknak alulírott főerdőhivatal által kívánságukhoz képest meg is küldetnek.

Szabálytalanul felszerelt, valamint elkésve, vagy táviratilag benyújtott ajánlatok és utóajánlatok nem fogadtnak el és az ajánlatok választása és elfogadása felett a földmivelésügyi m. kir. miniszter ur ó nagyméltósága tetszése szerint intézkedik.

Lippán, 1898. szeptember hó 7-én.

M. kir. főerdőhivatal.

(Utánnyomat nem díjaztatik.)